

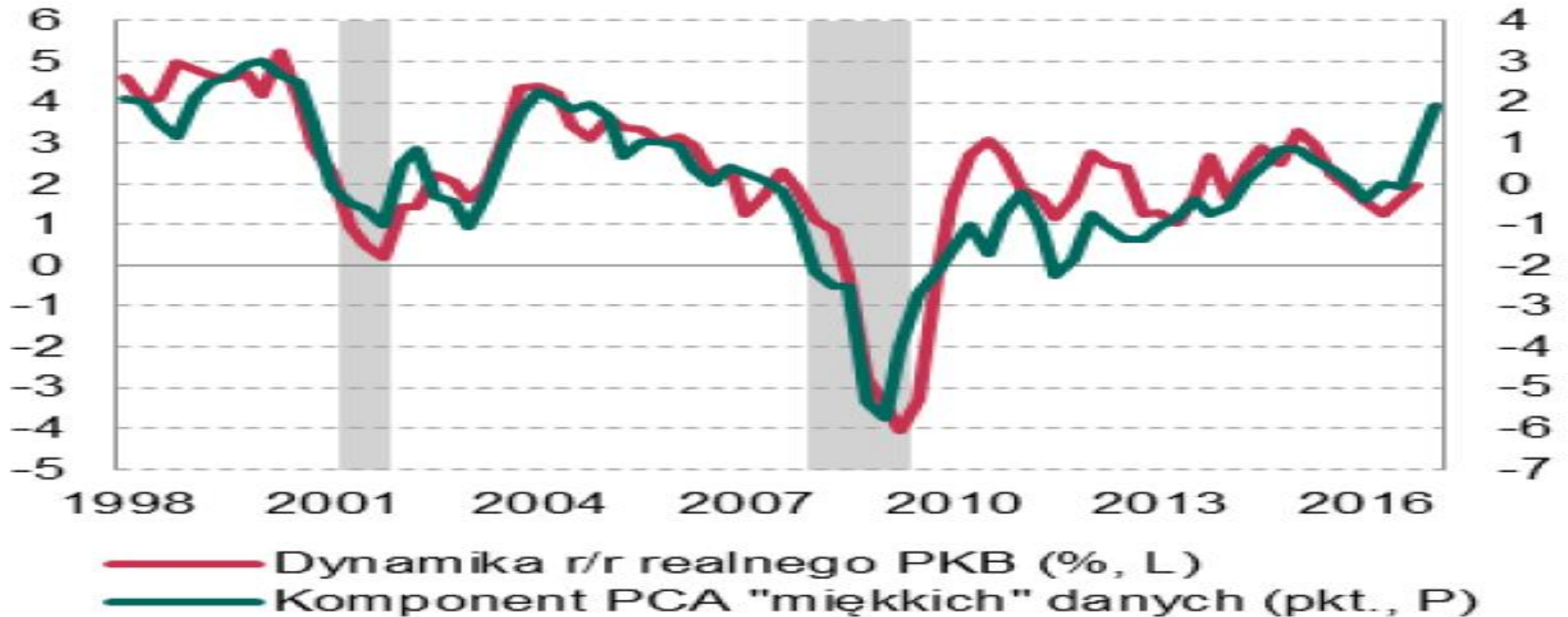

Sytuacja i perspektywy polskiej gospodarki

Jerzy Hausner

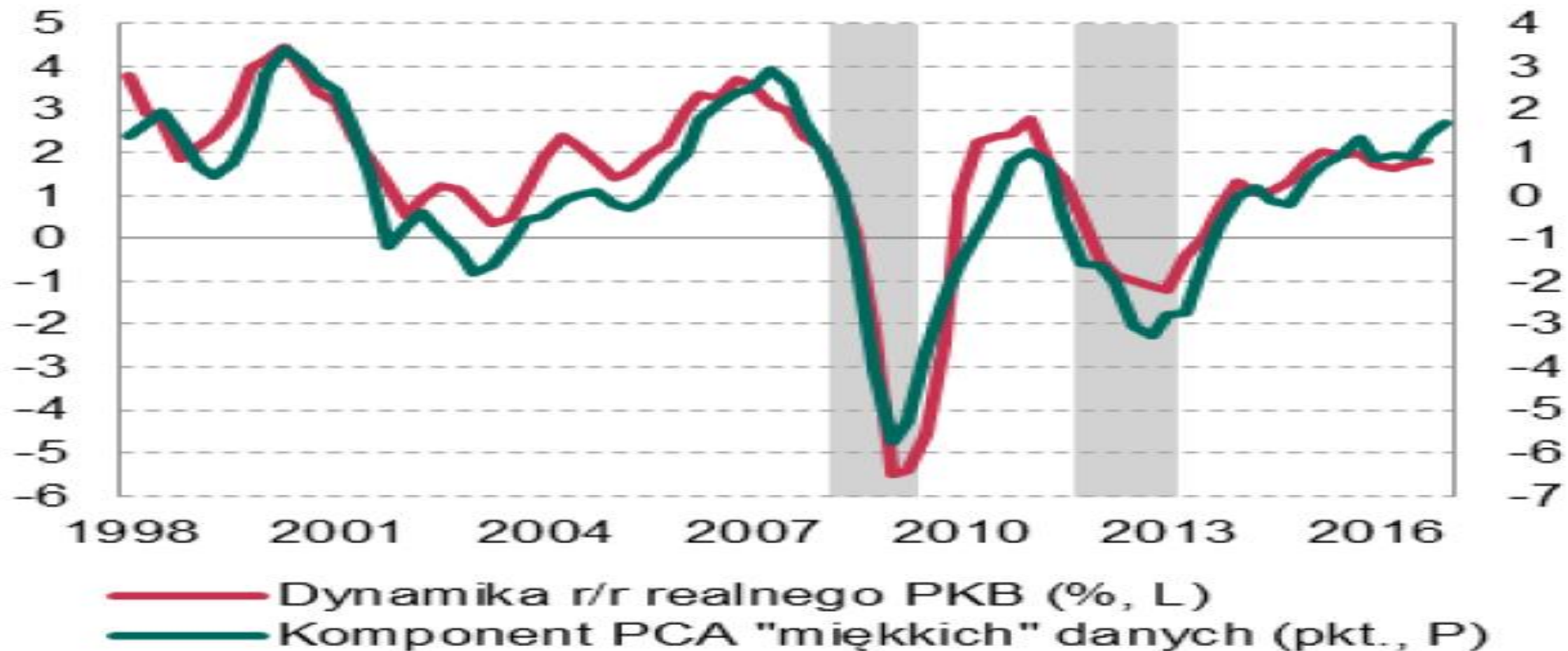
Katedra Administracji Publicznej UE w Krakowie

Wzrost gospodarczy w Stanach Zjednoczonych na tle „miękkich” danych ekonomicznych

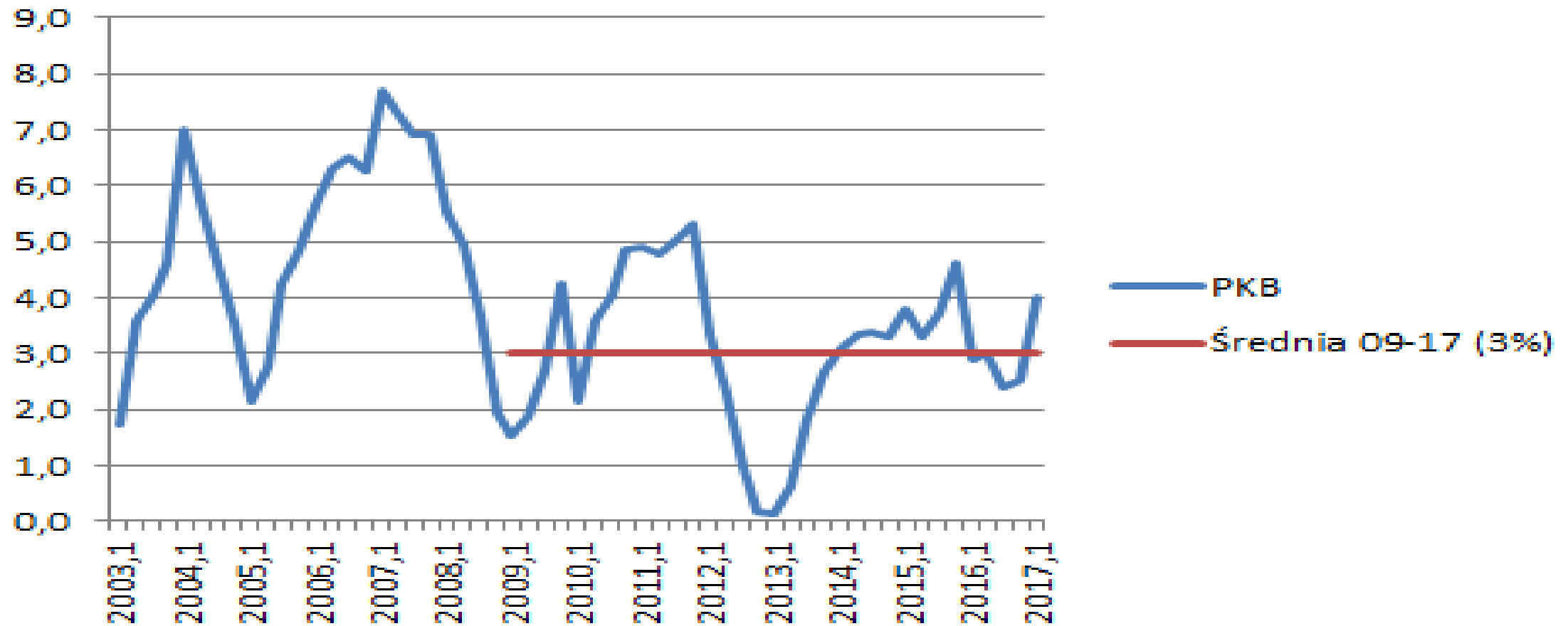
Źródło: Uniwersytet Michigan, NFIB, ISM, Online Data Robert Shiller, BEA, Eurostat, Komisja Europejska, obliczenia DAE.

Wzrost gospodarczy w strefie euro na tle „miękkich” danych ekonomicznych

Źródło: Uniwersytet Michigan, NFIB, ISM, Online Data Robert Shiller, BEA, Eurostat, Komisja Europejska, obliczenia DAE.

Polska: produkt krajowy brutto r/r %

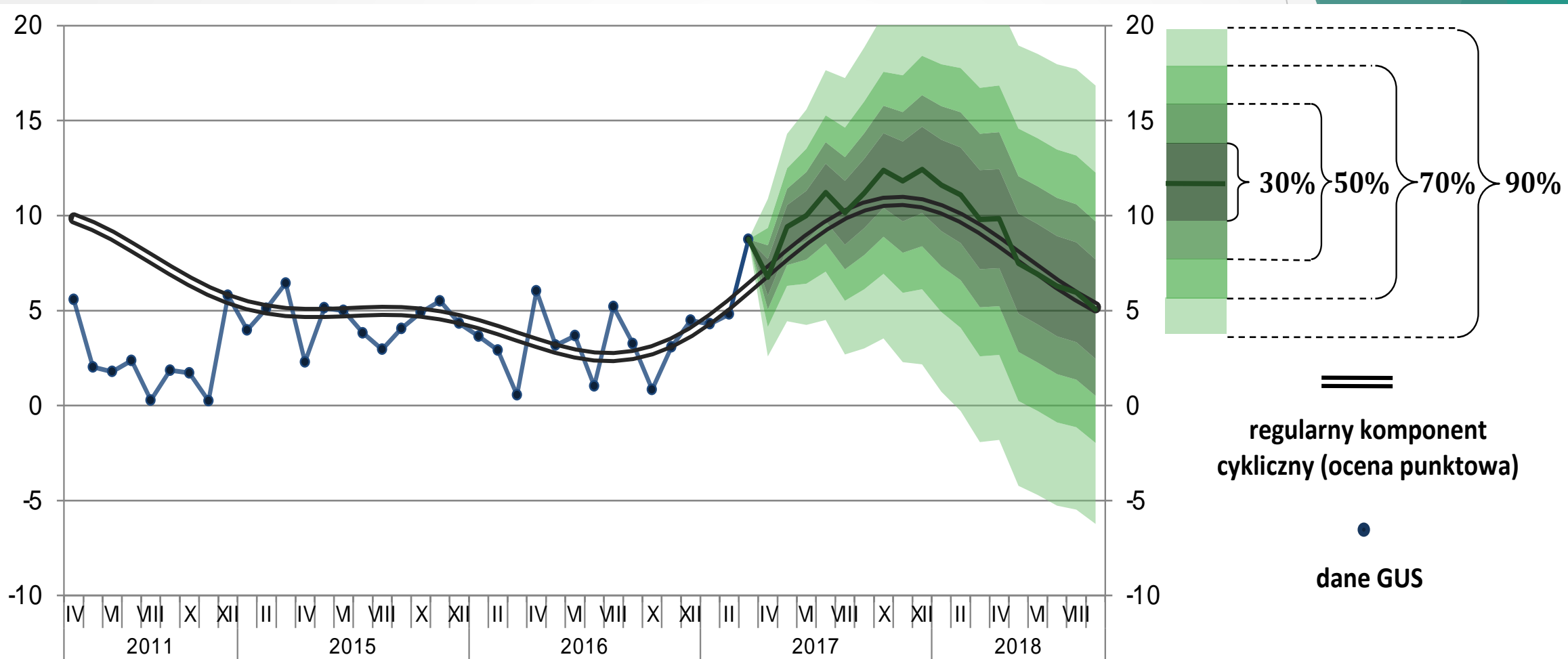
Czynniki wpływające na wzrost

Kontrybucja do PKB (w %)

	Ikw'16	IVkw'16	Ikw'17
Spożycie indywidualne	2,2	2,2	3,0
Inwestycje	-1,4	-2,8	0,0
Przyrost zapasów	1,8	2,3	0,7
Bilans handlowy	-0,5	0,8	0,1

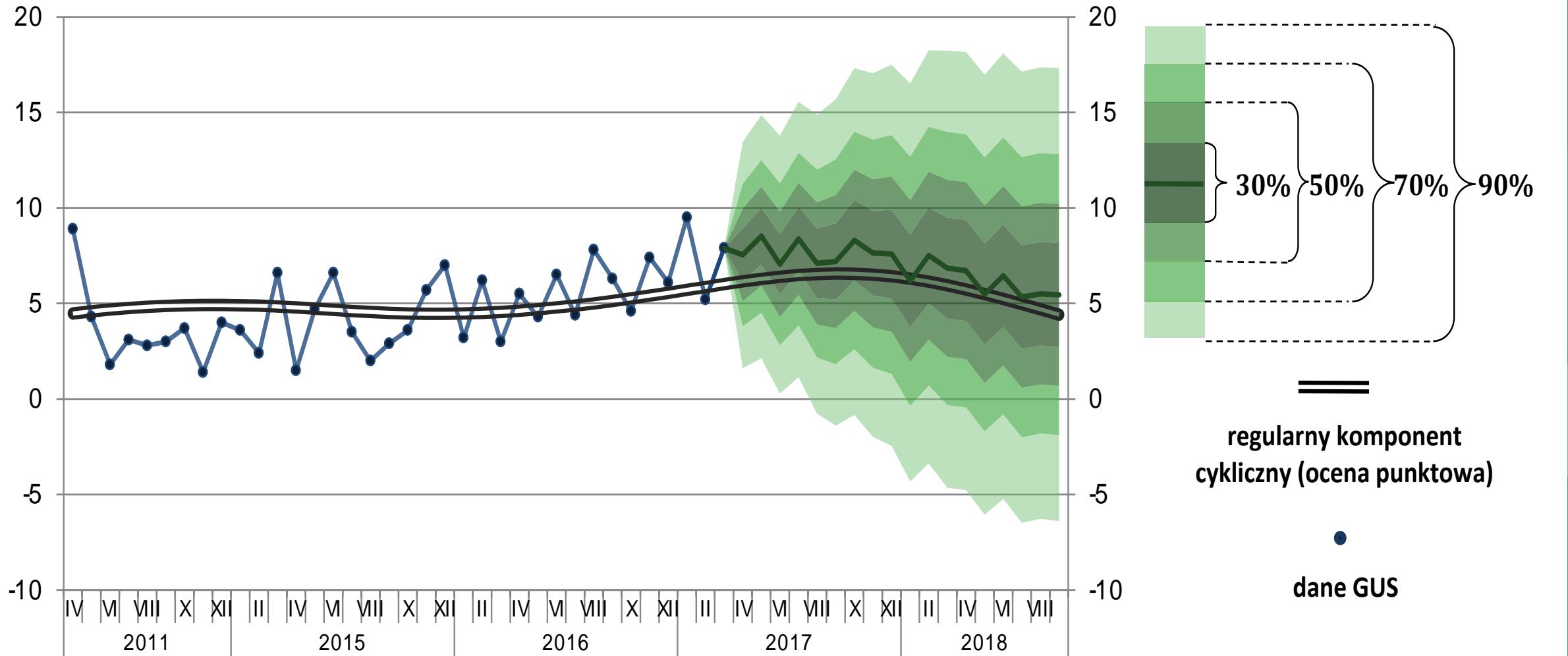
Wzrost gospodarczy opiera się na konsumpcji. Podkreślić należy także znaczący wpływ zapasów.

Produkcja przemysłowa - prognoza

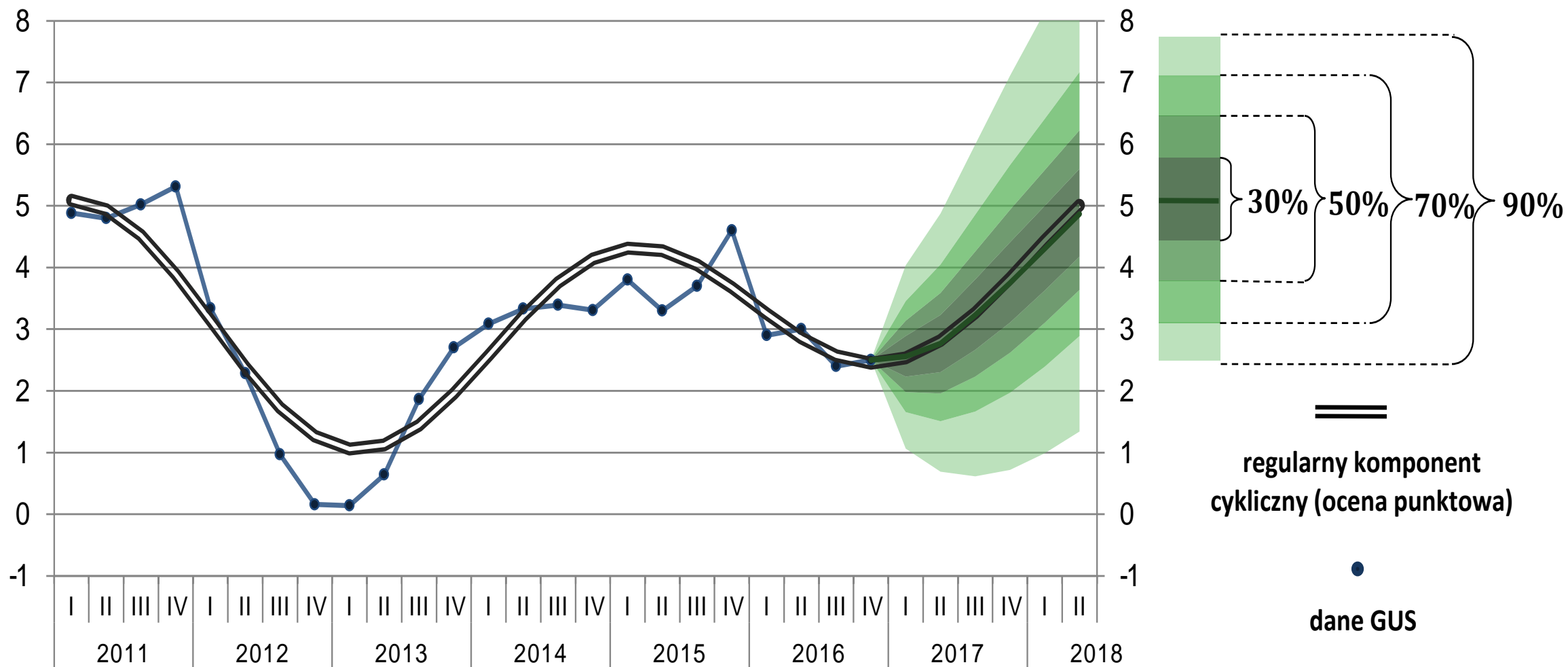
Źródło: opracowanie własne na podstawie Komponentu mikroekonomicznego raportu Monitorowanie Bieżącej Sytuacji Gospodarczej W Sektorach

Sprzedaż detaliczna - prognoza

Źródło: opracowanie własne na podstawie Komponentu mikroekonomicznego raportu Monitorowanie Bieżącej Sytuacji Gospodarczej W Sektorach

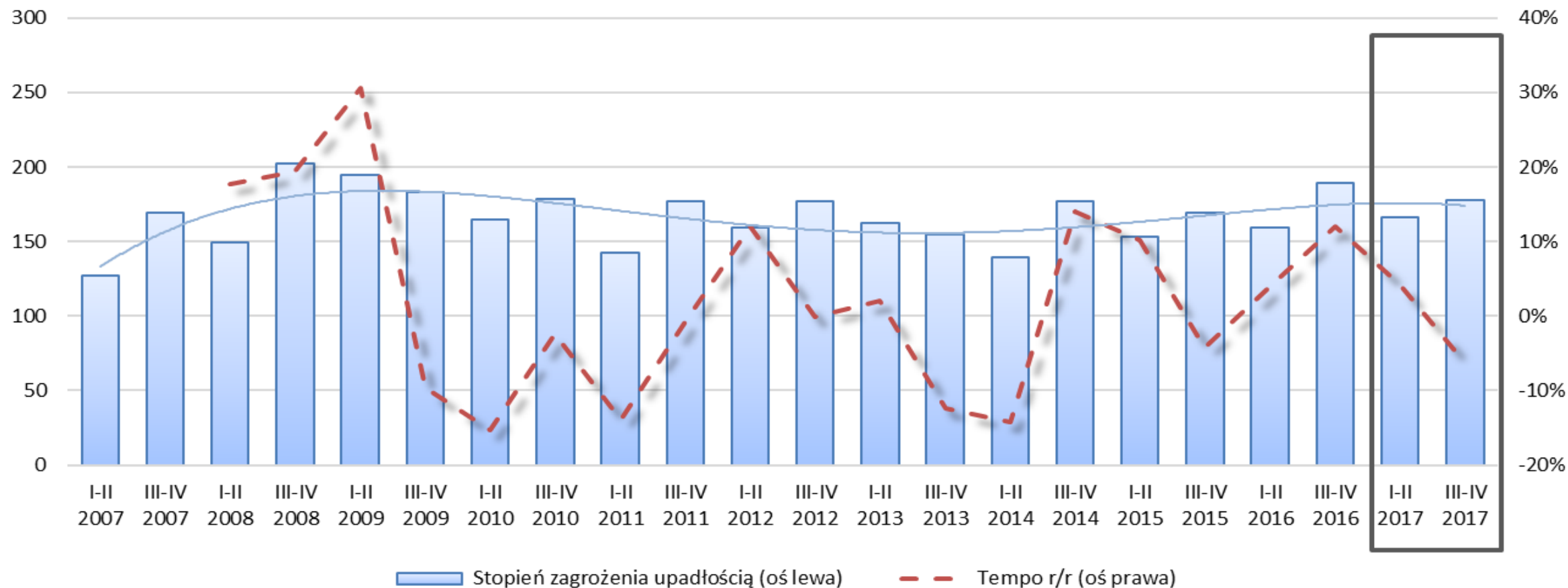
Tempo zmian PKB - prognoza

Źródło: opracowanie własne na podstawie Komponentu mikroekonomicznego raportu Monitorowanie Bieżącej Sytuacji Gospodarczej W Sektorach

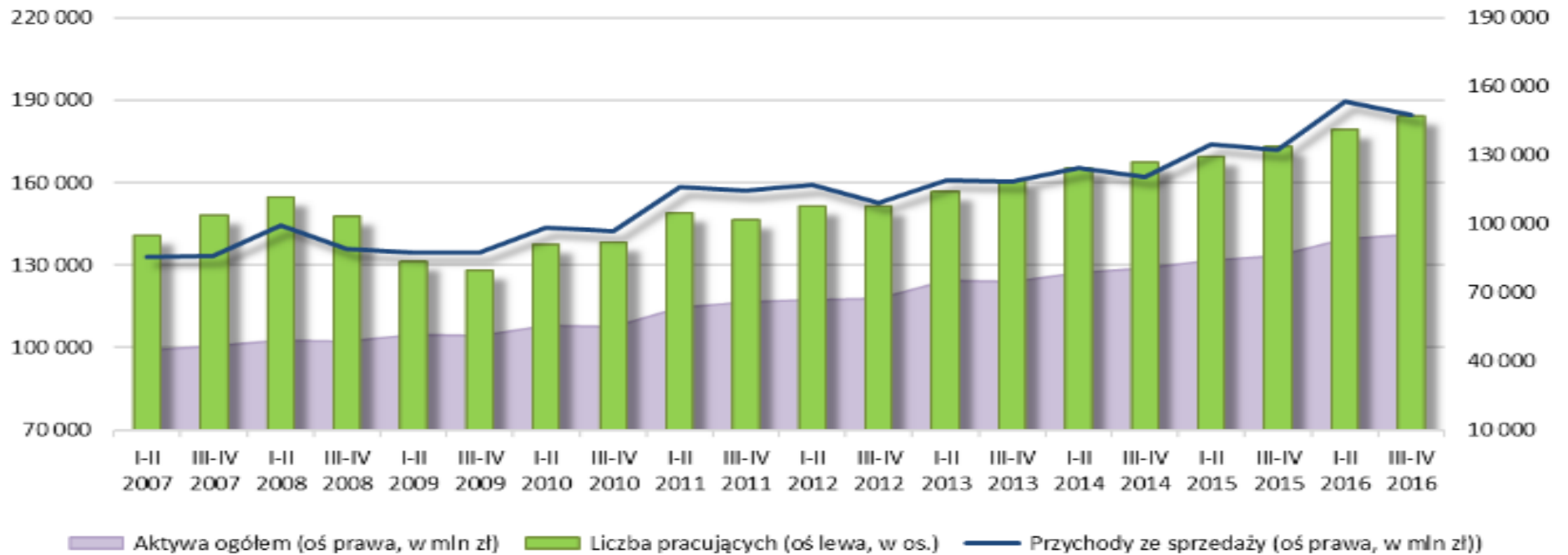

Dział PKD 29 (produkcja pojazdów samochodowych , przyczep i naczep)- stopień zagrożenia upadłością oraz podstawowe charakterystyki i wskaźniki finansowe przedsiębiorstw (I p. 2007 r. - II p. 2016 r.)

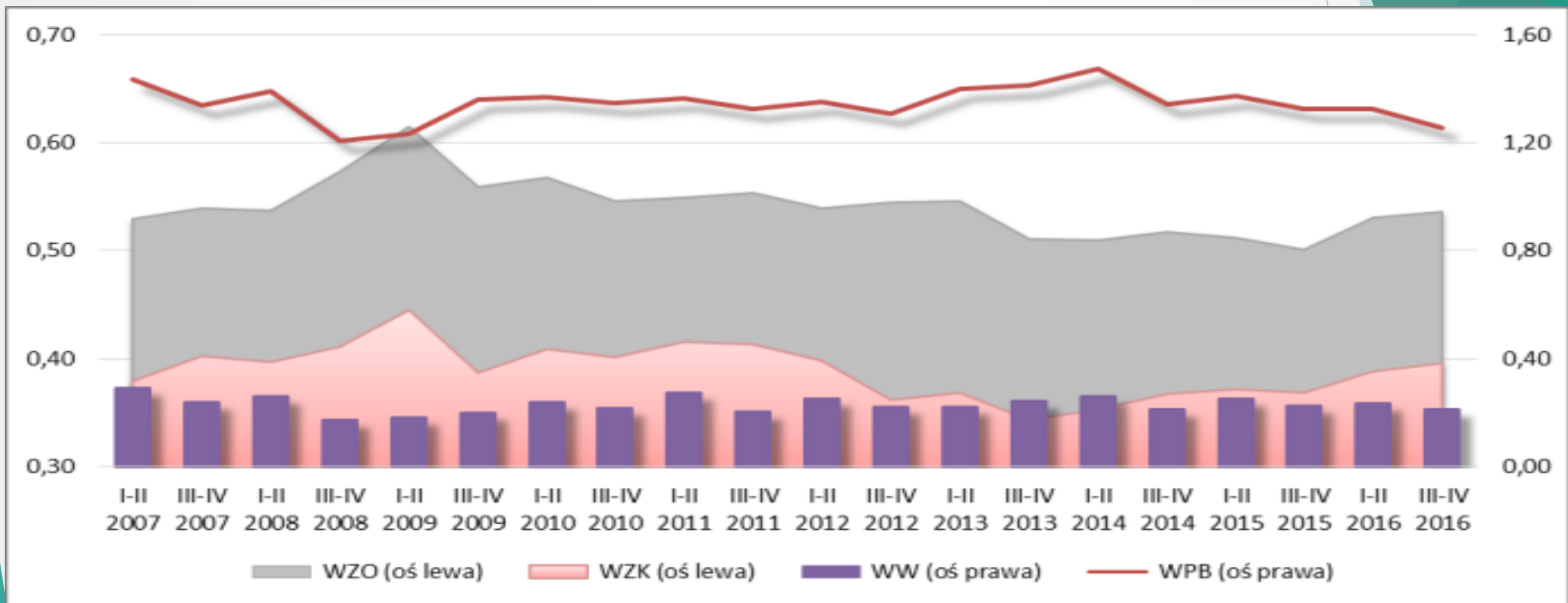
Źródło: opracowanie na podstawie baz danych GUS w Warszawie, Pont Info w Warszawie i Coface Polska.

Dział PKD 29 - Stopień zagrożenia upadłością oraz podstawowe charakterystyki i wskaźniki finansowe przedsiębiorstw (I p. 2007 r. - II p. 2016 r.)

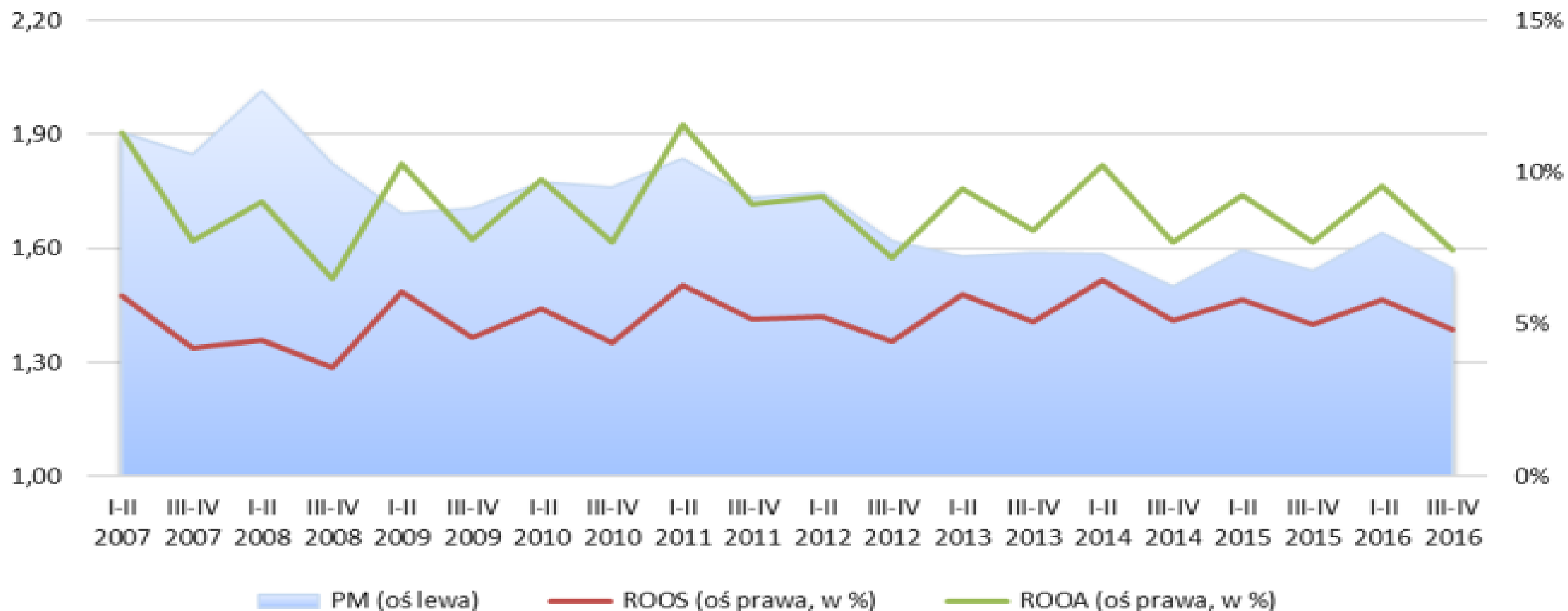
Źródło: opracowanie na podstawie baz danych GUS w Warszawie, Pont Info w Warszawie i Coface Polska.

Dział PKD 29 - Stopień zagrożenia upadłością oraz podstawowe charakterystyki i wskaźniki finansowe przedsiębiorstw (I p. 2007 r. - II p. 2016 r.)

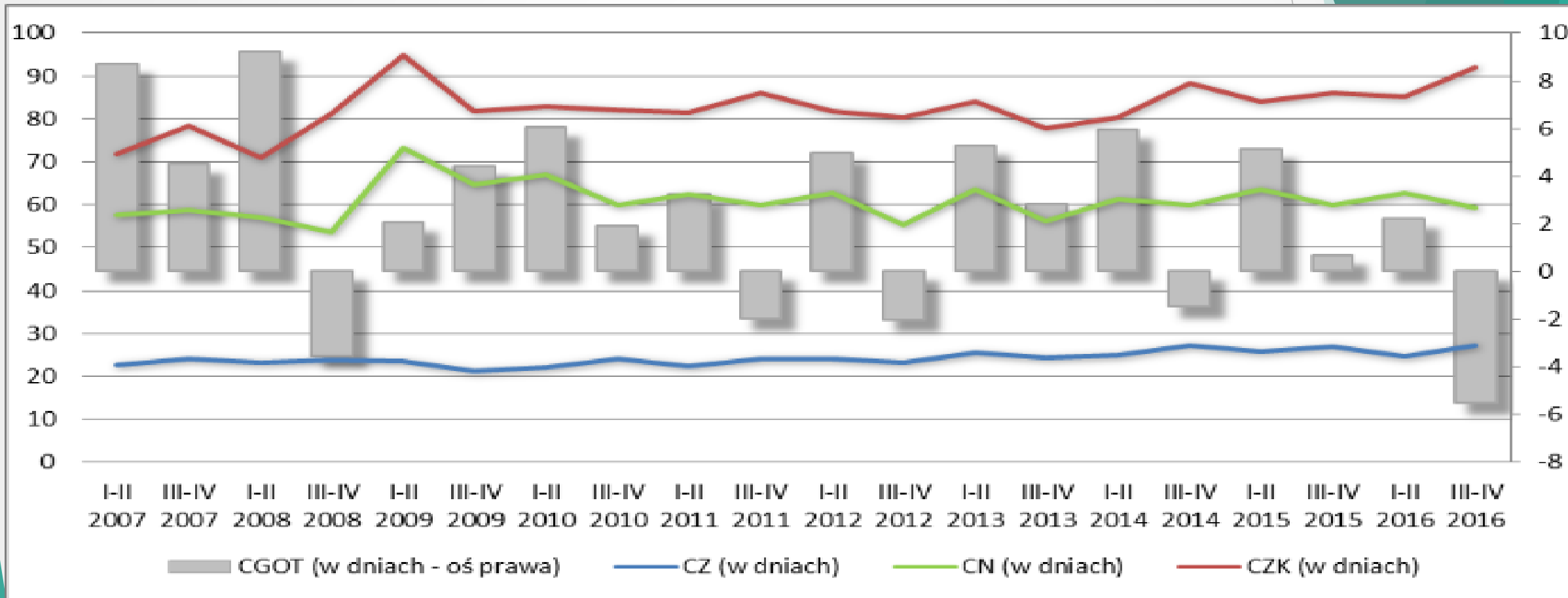
Źródło: opracowanie na podstawie baz danych GUS w Warszawie, Pont Info w Warszawie i Coface Polska.

Dział PKD 29 - Stopień zagrożenia upadłością oraz podstawowe charakterystyki i wskaźniki finansowe przedsiębiorstw (I p. 2007 r. - II p. 2016 r.)

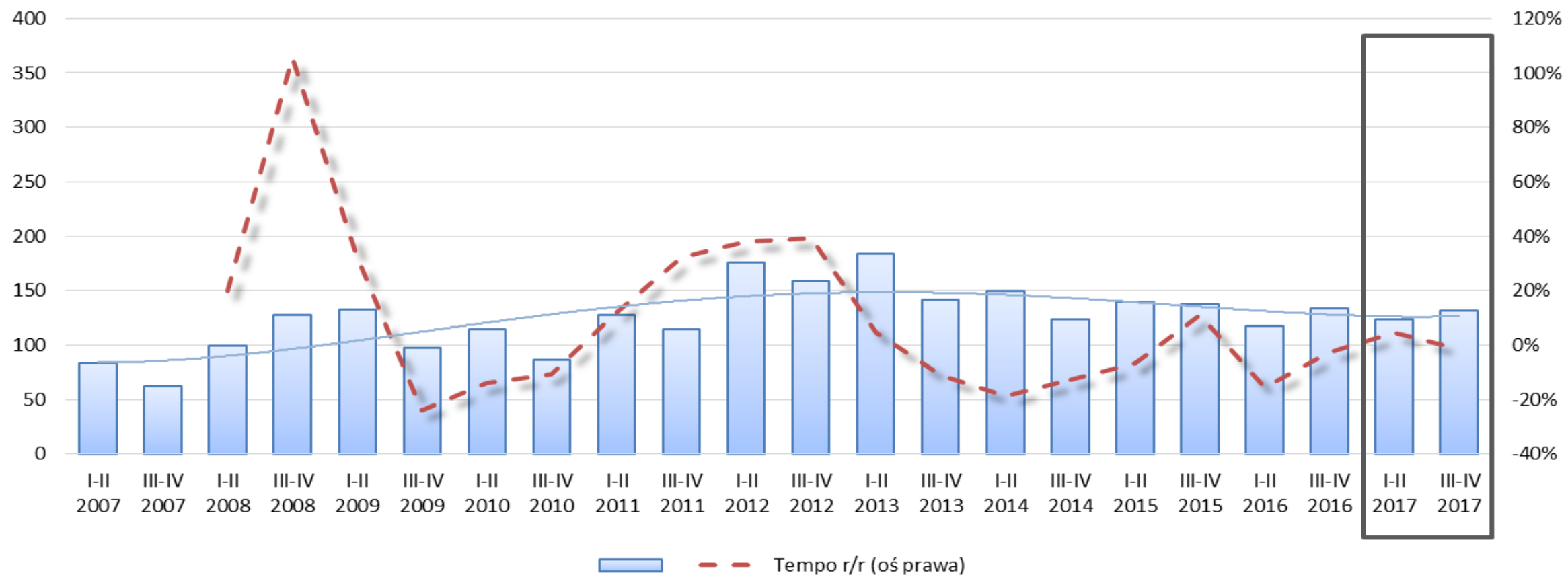
Źródło: opracowanie na podstawie baz danych GUS w Warszawie, Pont Info w Warszawie i Coface Polska.

Dział PKD 29 - Stopień zagrożenia upadłością oraz podstawowe charakterystyki i wskaźniki finansowe przedsiębiorstw (I p. 2007 r. - II p. 2016 r.)

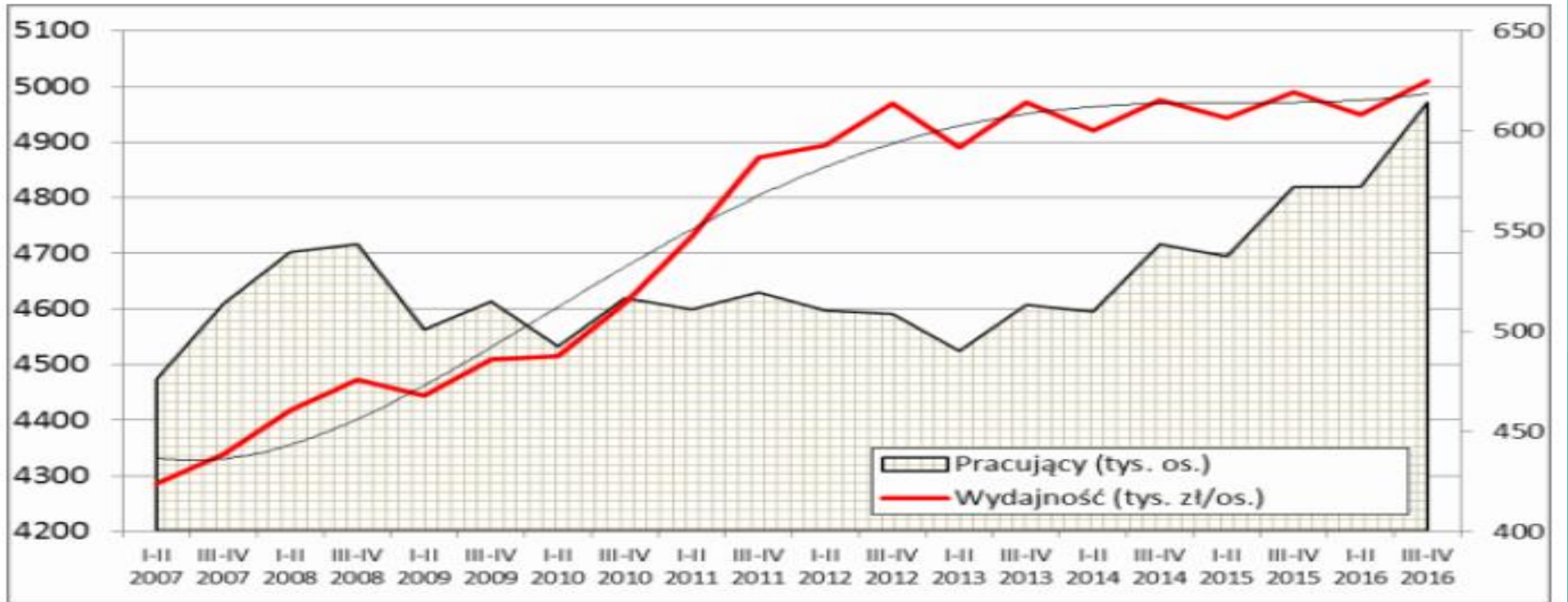
Źródło: opracowanie na podstawie baz danych GUS w Warszawie, Pont Info w Warszawie i Coface Polska.

Dział PKD 45 (handel hurtowy i detaliczny pojazdami samochodowymi; naprawa pojazdów samochodowych) - stopień zagrożenia upadłością oraz podstawowe charakterystyki i wskaźniki finansowe przedsiębiorstw (I p. 2007 r. - II p. 2016 r.)

Źródło: opracowanie na podstawie baz danych GUS w Warszawie, Pont Info w Warszawie i Coface Polska.

Potencjał i wyniki finansowe przedsiębiorstw (I p. 2007 r. - II p. 2016 r.)

Źródło: opracowanie własne na podstawie baz danych GUS w Warszawie, Pont Info w Warszawie i Coface Polska.

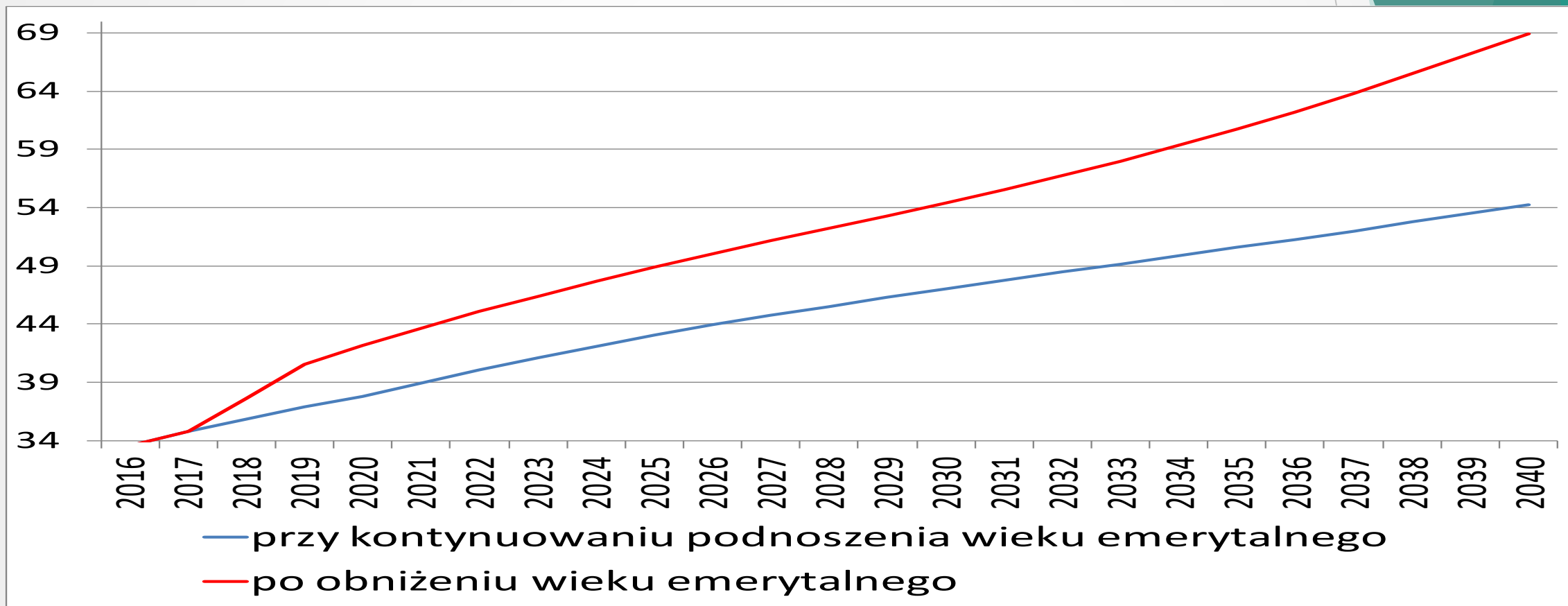
Trudności ze znalezieniem pracowników (jako bariera w rozwoju firmy)

Źródło: Szybki Monitoring NBP nr 01/17, s. 14

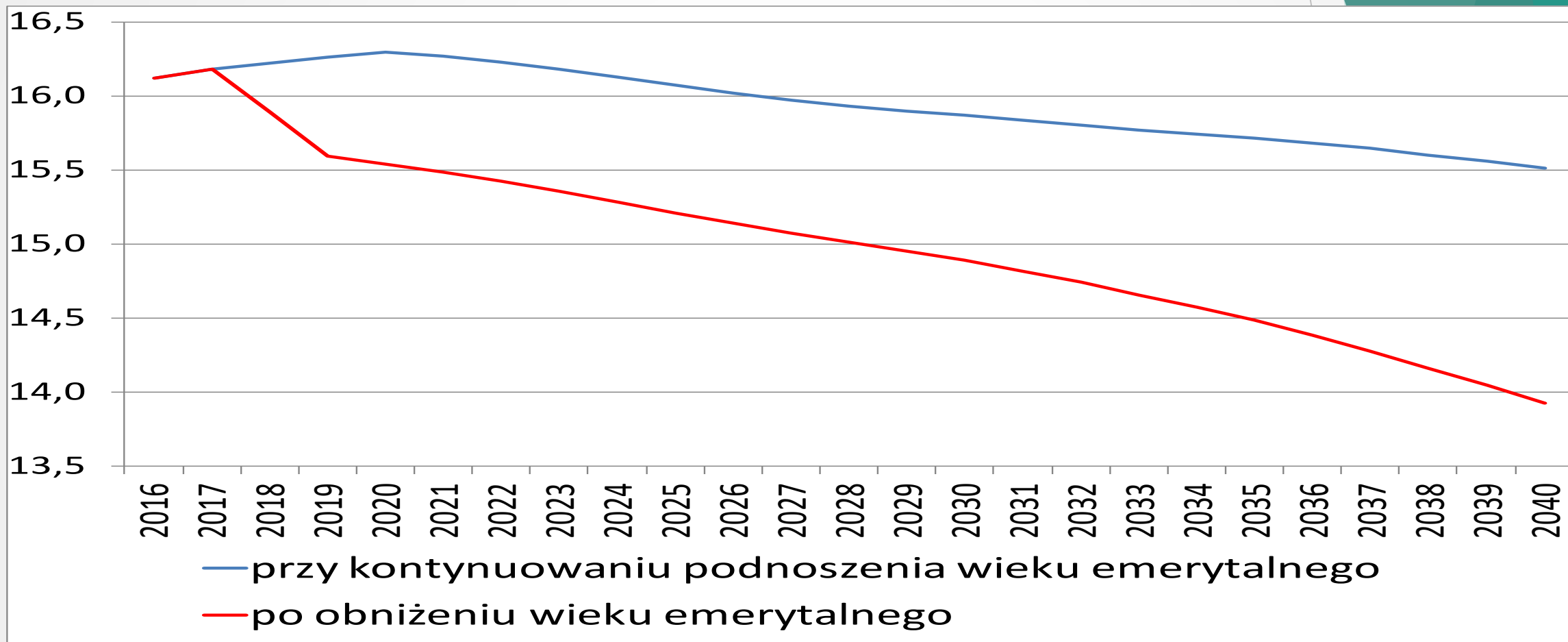

Skutki obniżenia wieku emerytalnego dla liczby emerytów (na 100 osób pracujących)

Źródło: TEP i WISE (2016)

Skutki obniżenia wieku emerytalnego dla liczby pracujących (w mln)

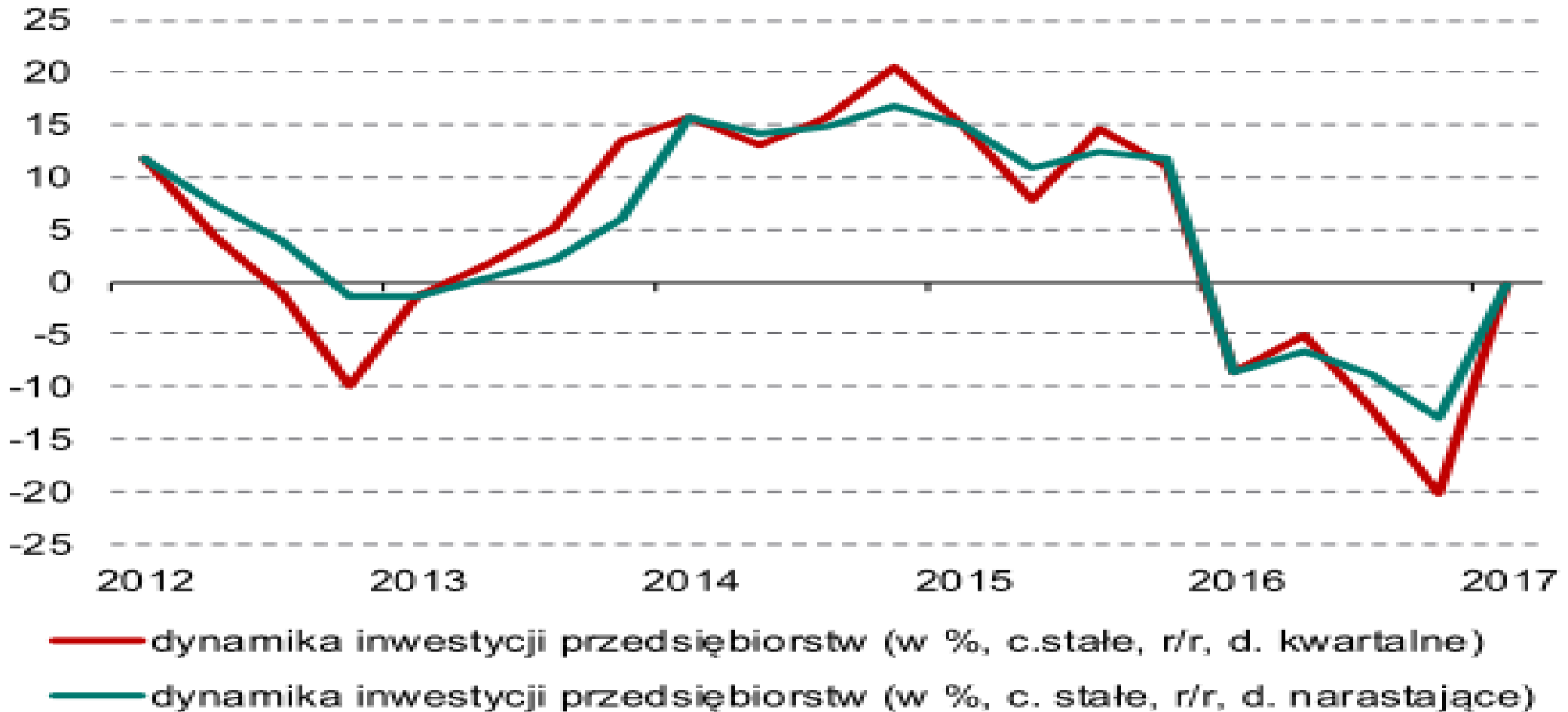
Źródło: TEP i WISE (2016)

Naciski płacowe

Źródło: Szybki Monitoring NBP nr 01/17, s. 17.

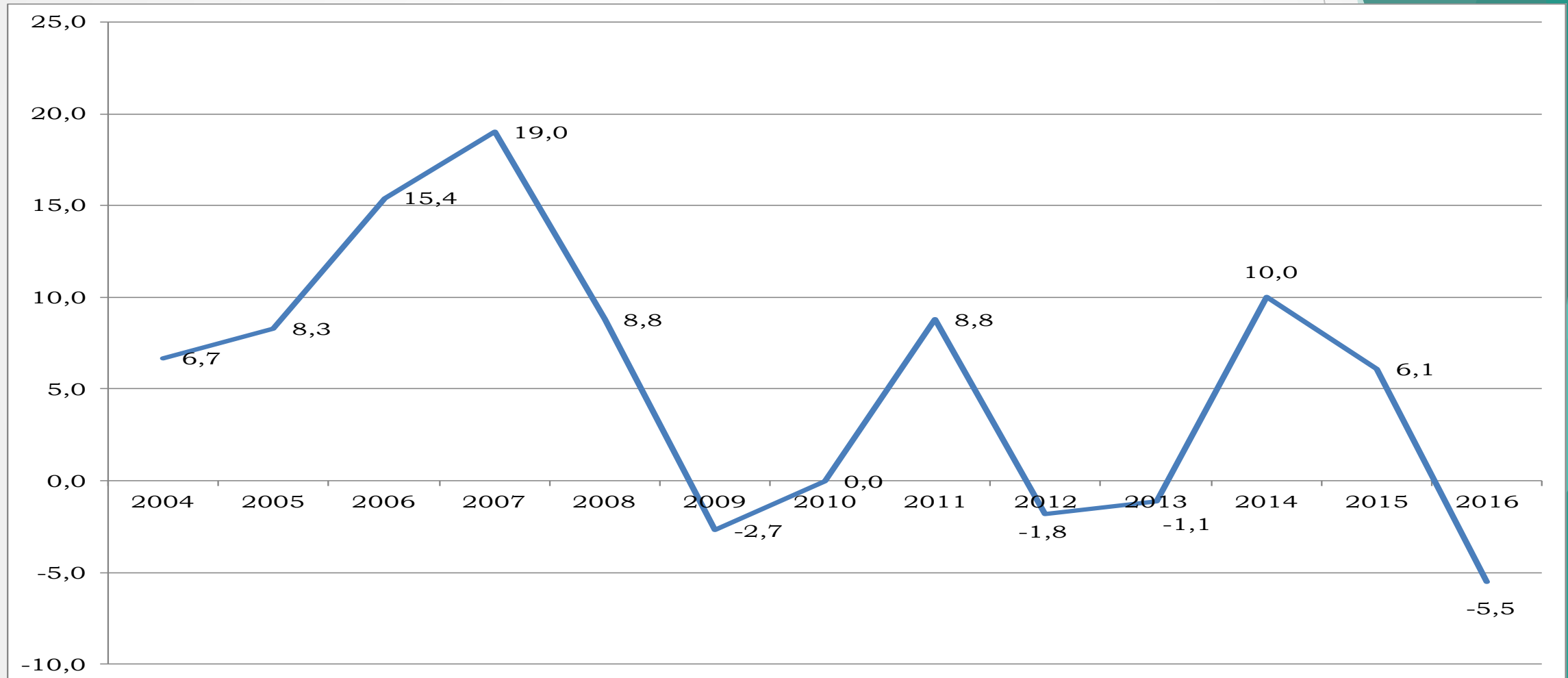
Dynamika inwestycji (% r/r, dane kwartalne i narastające, w cenach stałych)

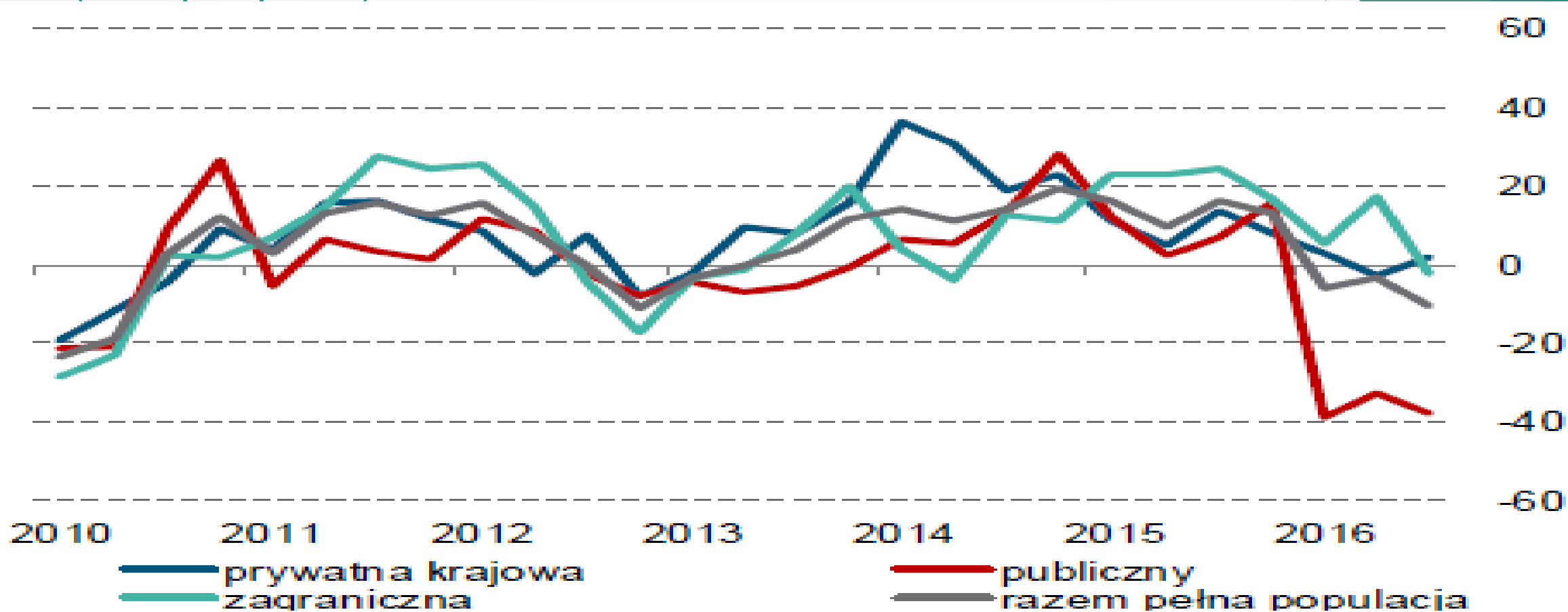
Źródło: GUS.

Załamaly się inwestycje, dla których „dobra zmiana” okazała się większym wstrząsem niż globalny kryzys finansowy i kryzys zadłużeniowy w strefie euro

Realna dynamika inwestycji w latach 2004-2016 (w %)

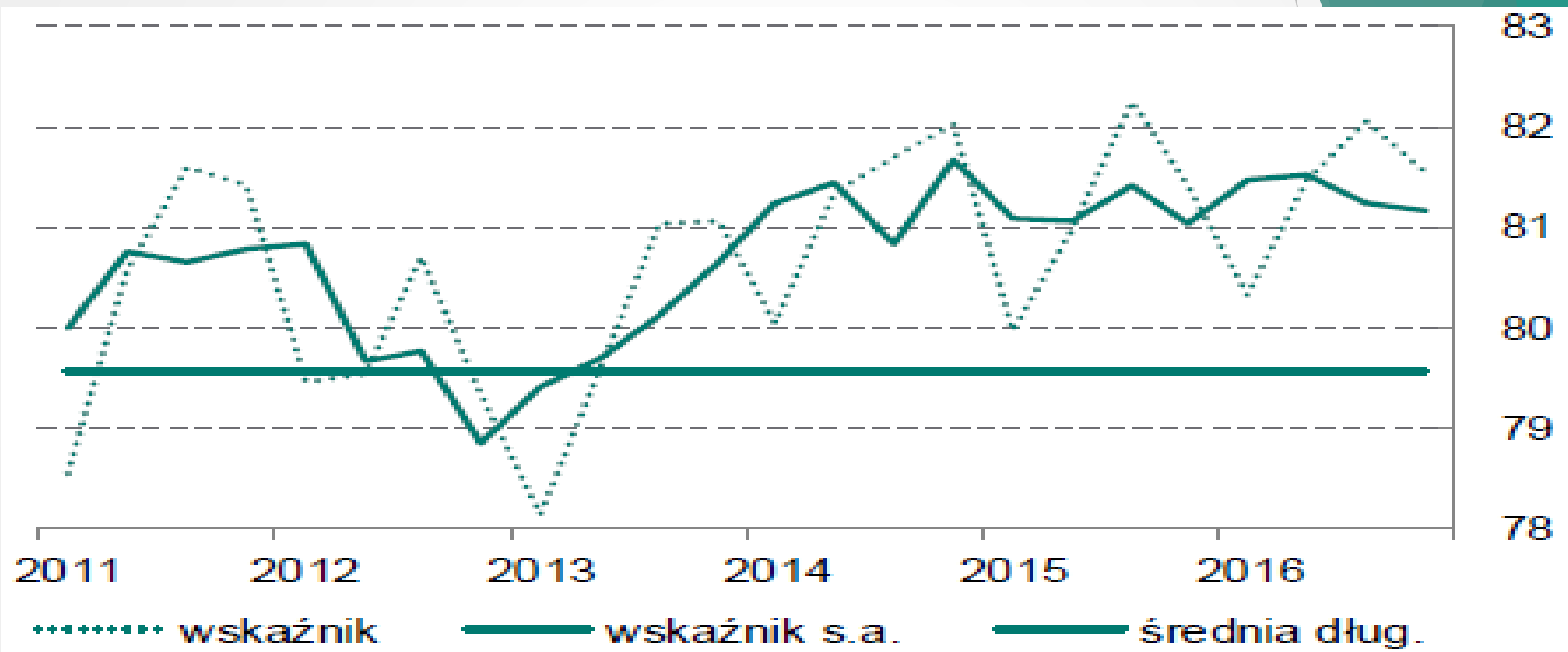

Dynamika inwestycji w przedsiębiorstwach zatrudniających powyżej 9 osób w podziale na sektory własności (w %/pkt proc.)

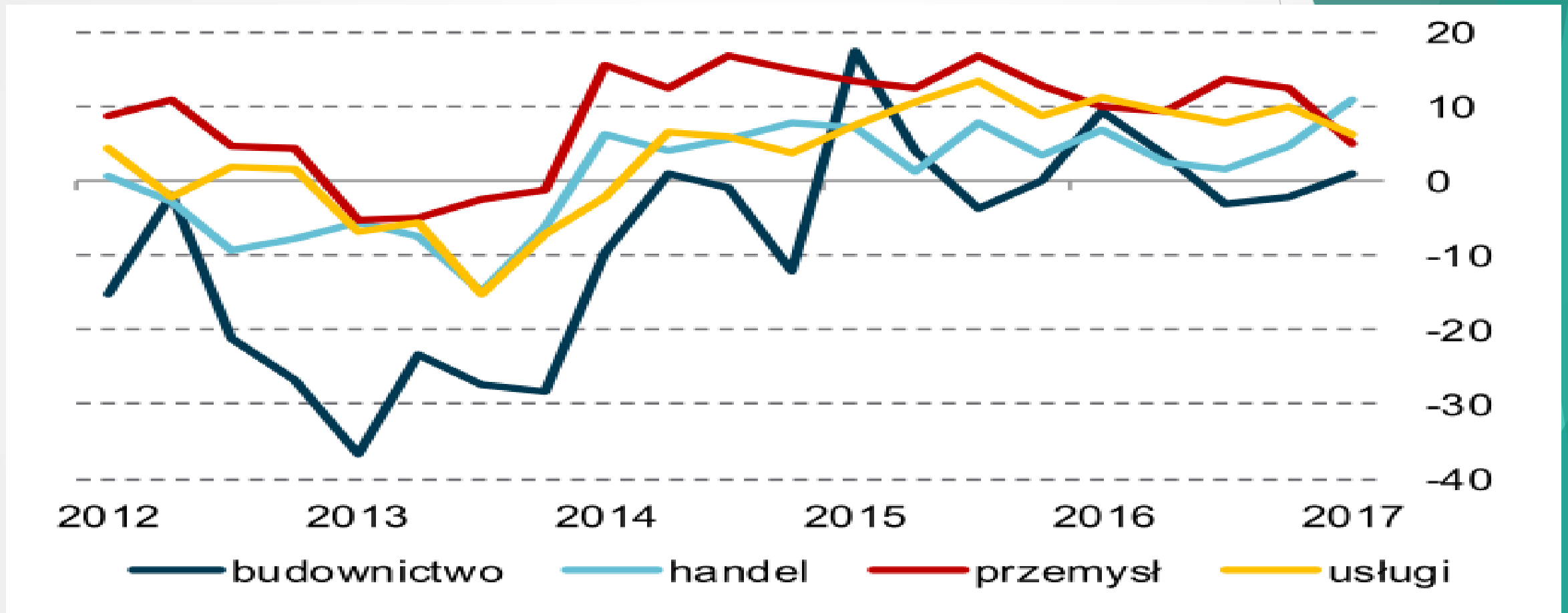
Źródło: IE NBP na podstawie danych GUS

Wykorzystanie zdolności produkcyjnych

Źródło: IE NBP

Planowana zmiana wielkości nakładów ogółem w perspektywie roku r/r wg PKD. Saldo zmian

Źródło: Szybki Monitoring NBP nr 01/17, s. 23.

Odsetek przedsiębiorstw planujących rozpoczęcie nowych inwestycji w danym roku w latach 2005-2017

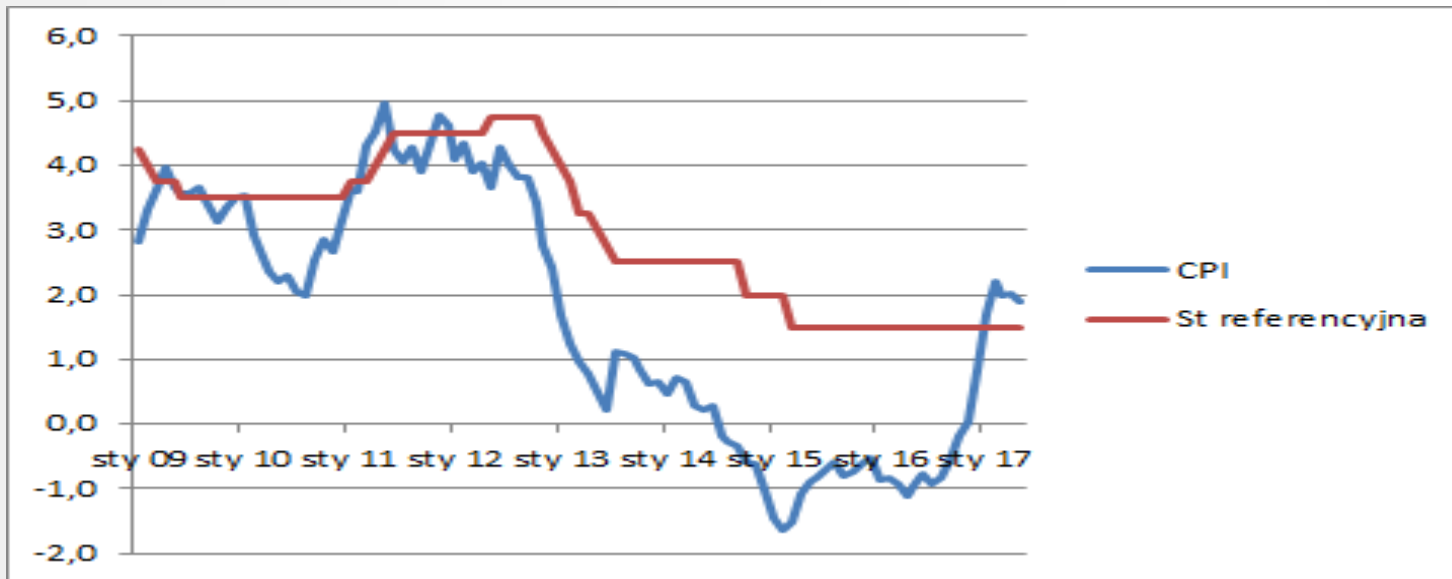

Źródło: IE NBP

Czynniki wpływające na wzrost

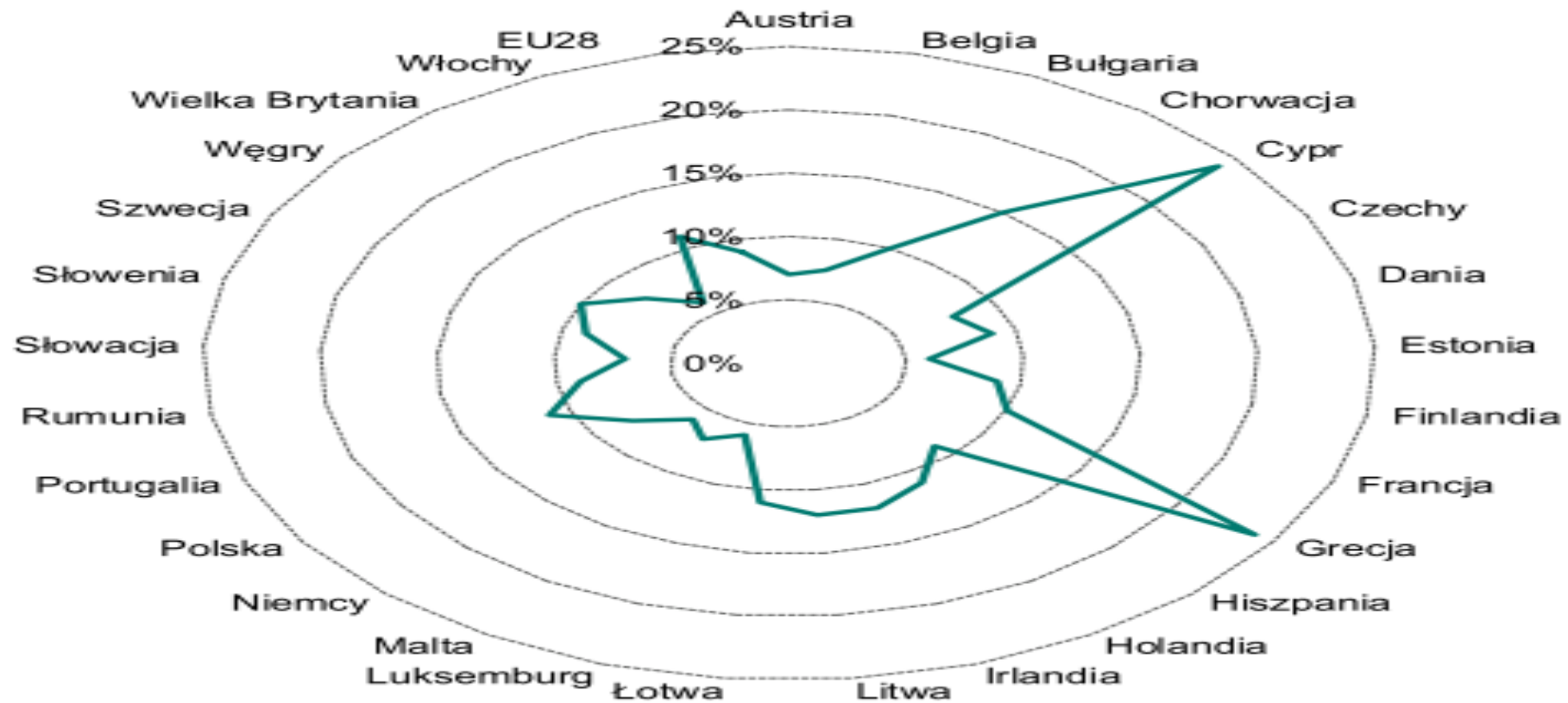
Casus inflacji/stóp procentowych

Inflacja (CPI i stopa referencyjna (r/r%))

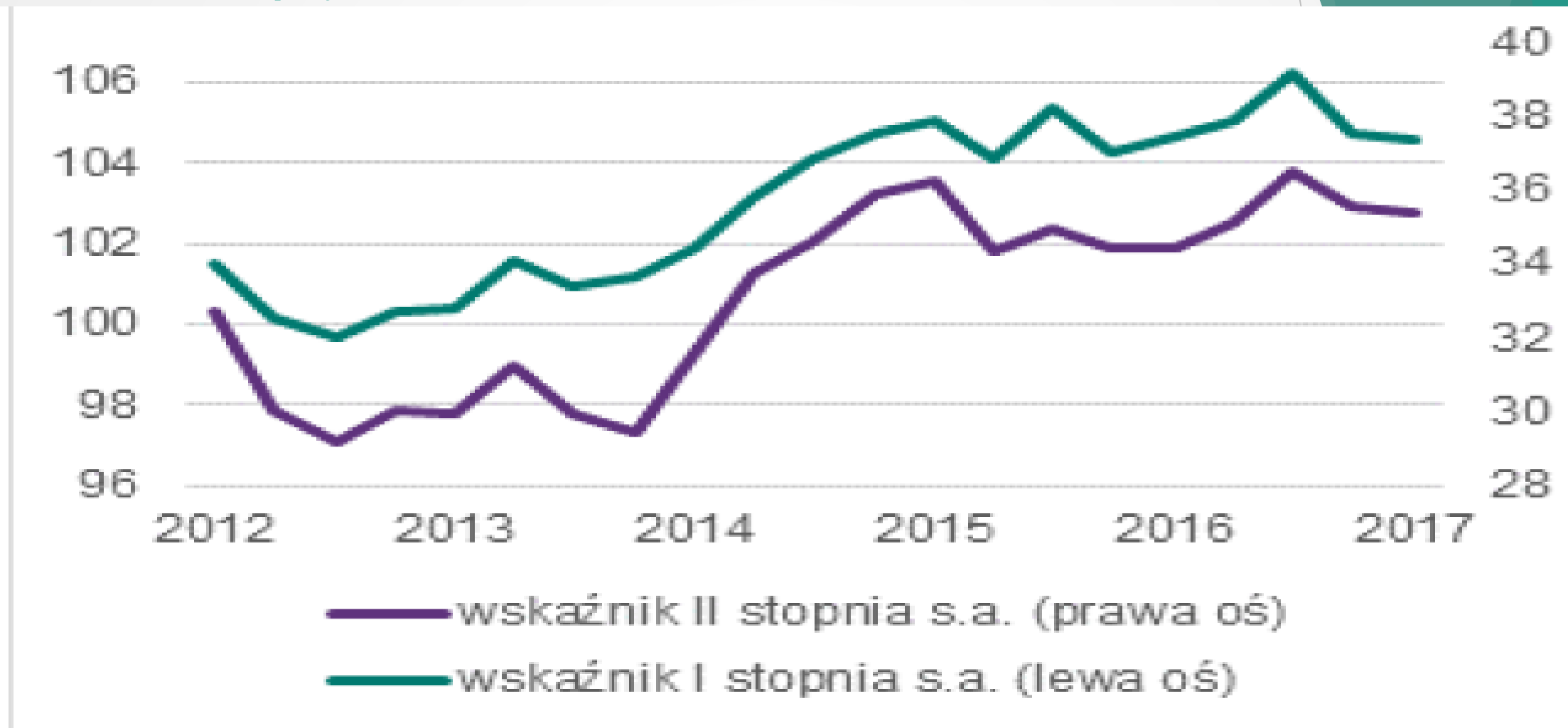
Po długim okresie dodatnich, realnych stóp procentowych po nagłym wzroście inflacji, rozpoczął się okres stóp ujemnych. Oznacza to poluzowanie polityki monetarnej.

Odsetek przedsiębiorstw, dla których brak dostępu do finansowania bankowego jest największym utrudnieniem prowadzenia działalności

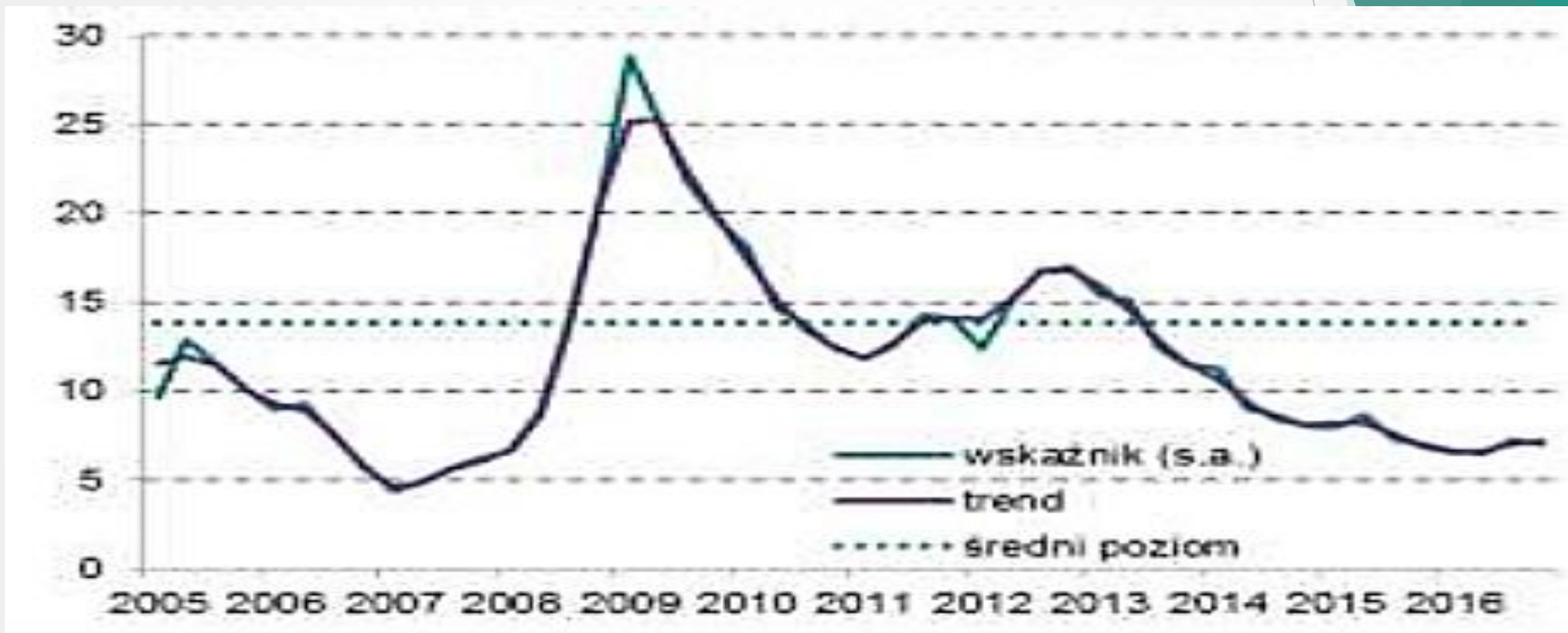
Źródło: Szybki Monitoring NBP nr 01/17, s. 35.

Wskaźniki płynności

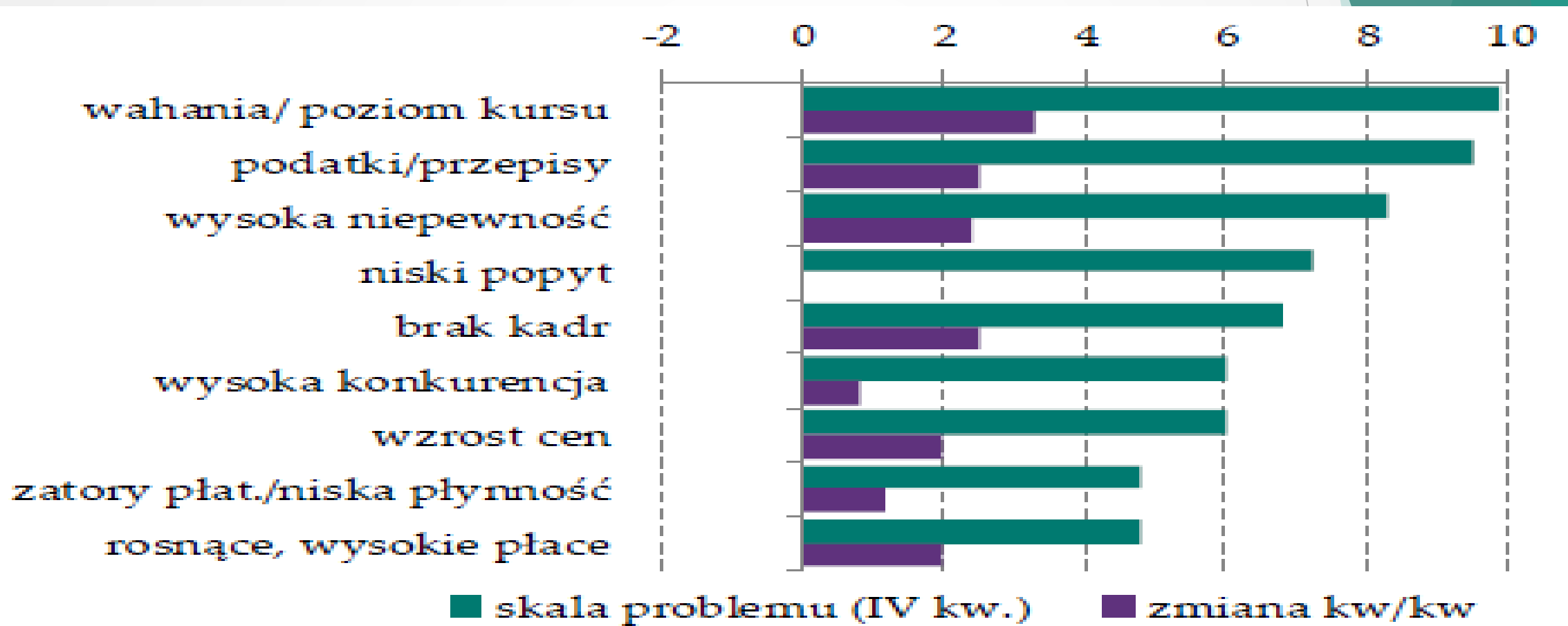
Źródło: GUS.

Odsetek przedsiębiorstw deklarujących problemy z popytem jako barierę rozwoju

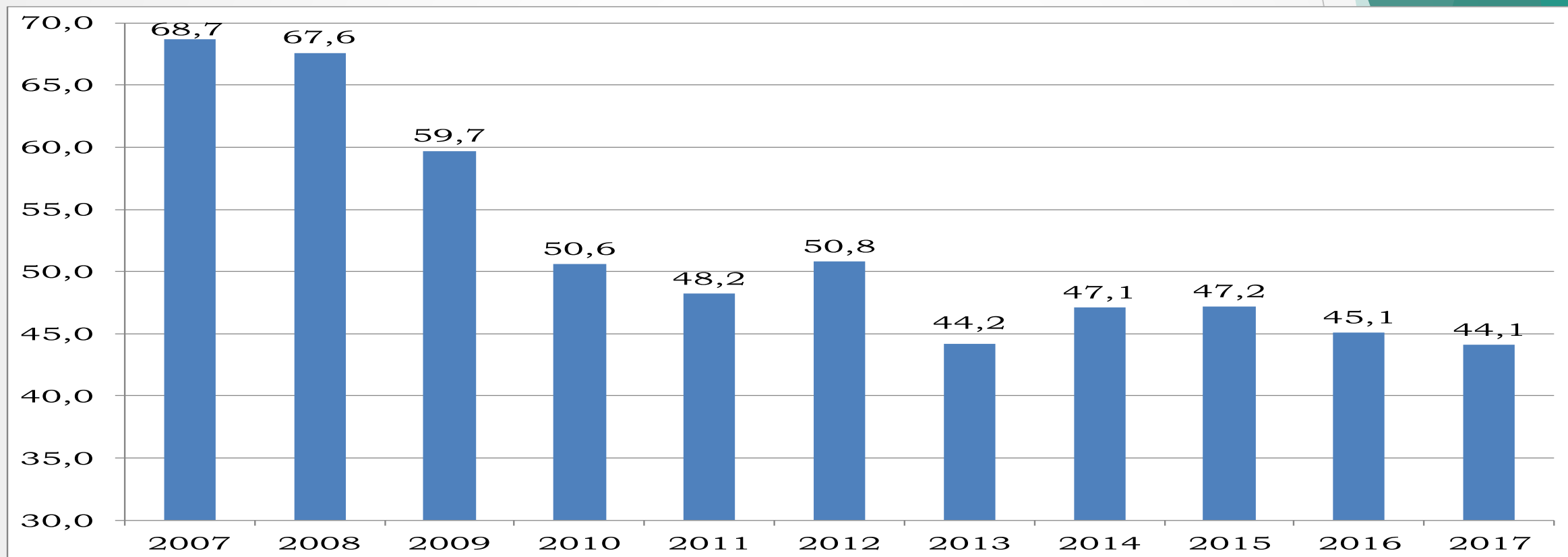
Źródło: IE NBP

Bariery rozwoju najczęściej wymieniane przez przedsiębiorstwa ankietowane przez NBP

Źródło: IE NBP

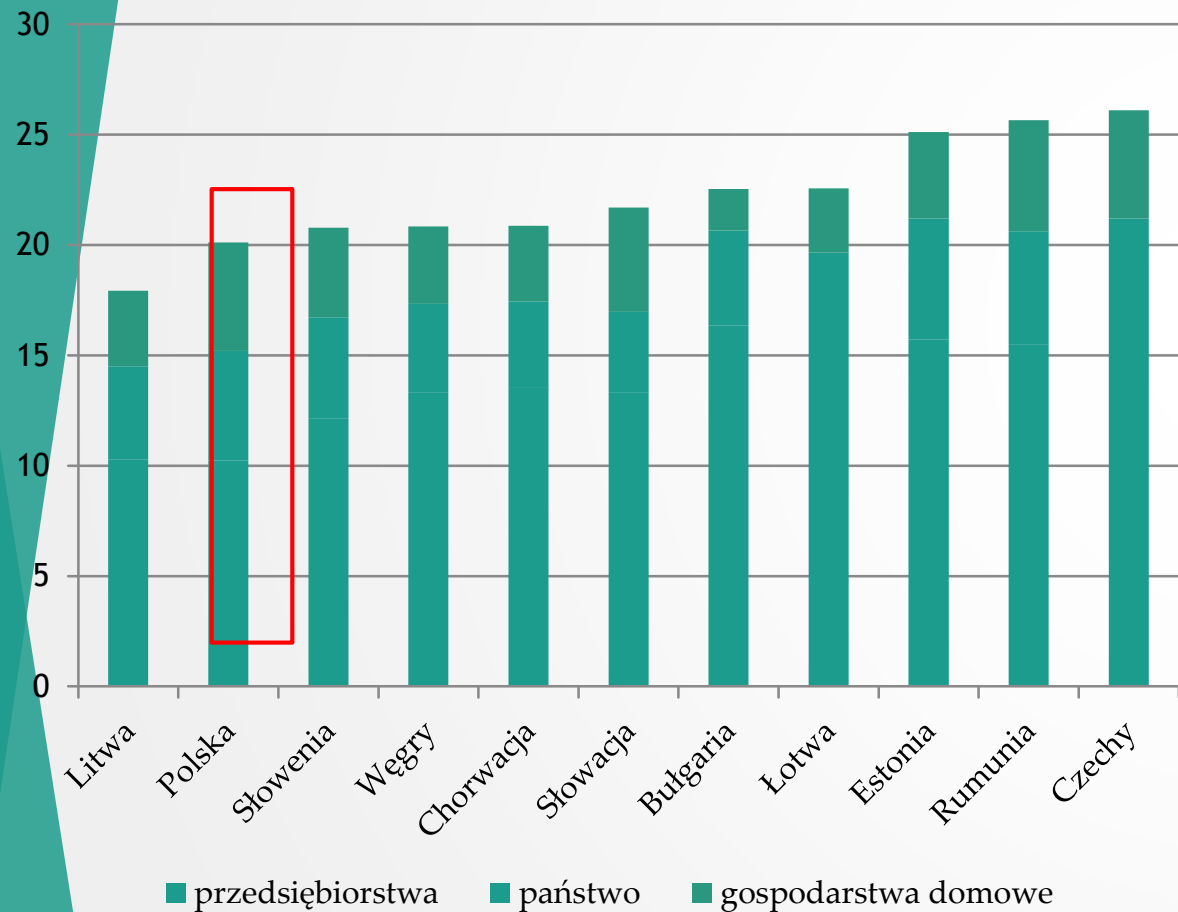
Odsetek inwestycji rozpoczynanych w danym roku, mających za główny cel zwiększenie potencjału produkcyjnego lub unowocześnienie technologii (w %)

Źródło: IE NBP

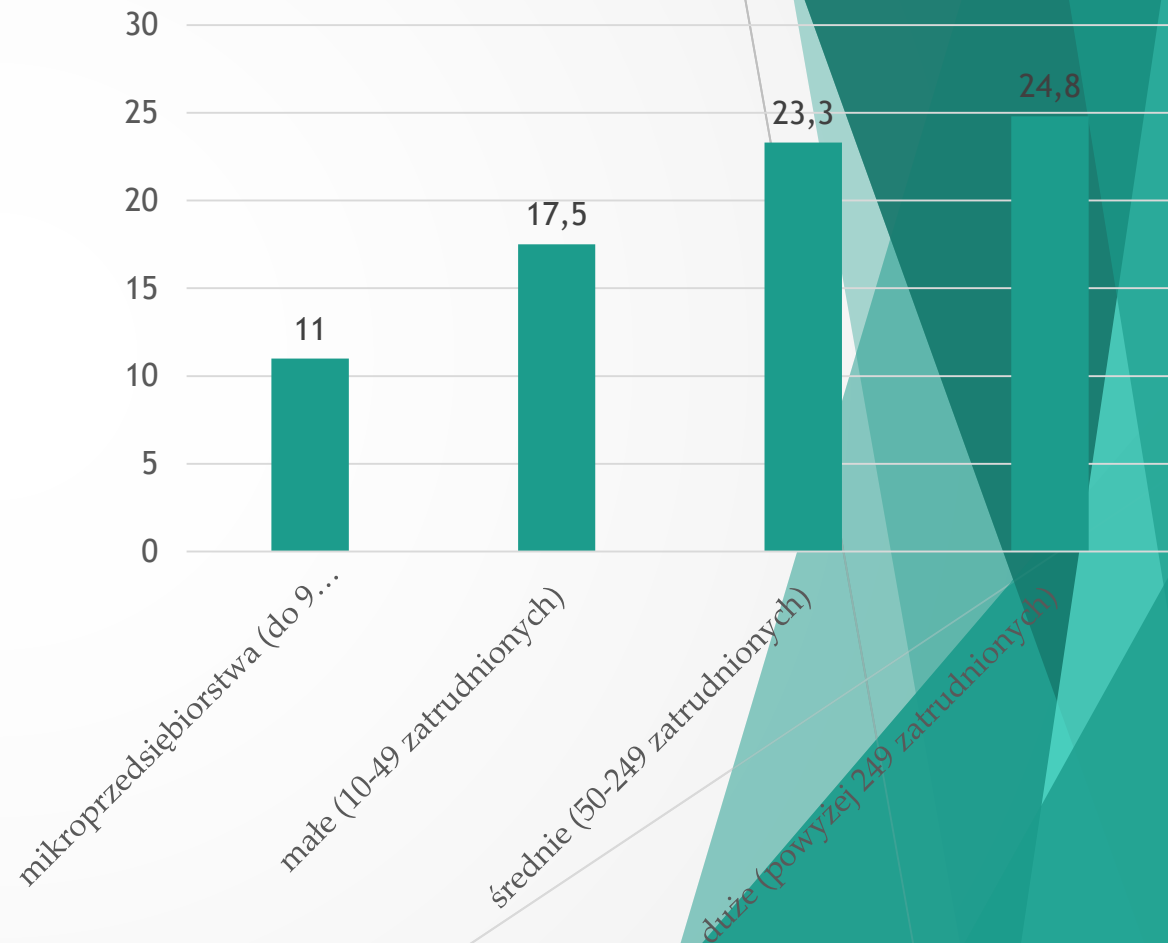
Odblokowanie wzrostu polskich firm rozwiąże problem niskich inwestycji w Polsce

Inwestycje w krajach regionu w podziale na sektory instytucjonalne (w % PKB)

Źródło: FOR na podstawie danych z Eurostatu

Inwestycje w przedsiębiorstwach w zależności od liczby zatrudnionych (w % wytworzonej wartości dodanej)

Czynniki wpływające na wzrost

Casus transferów unijnych

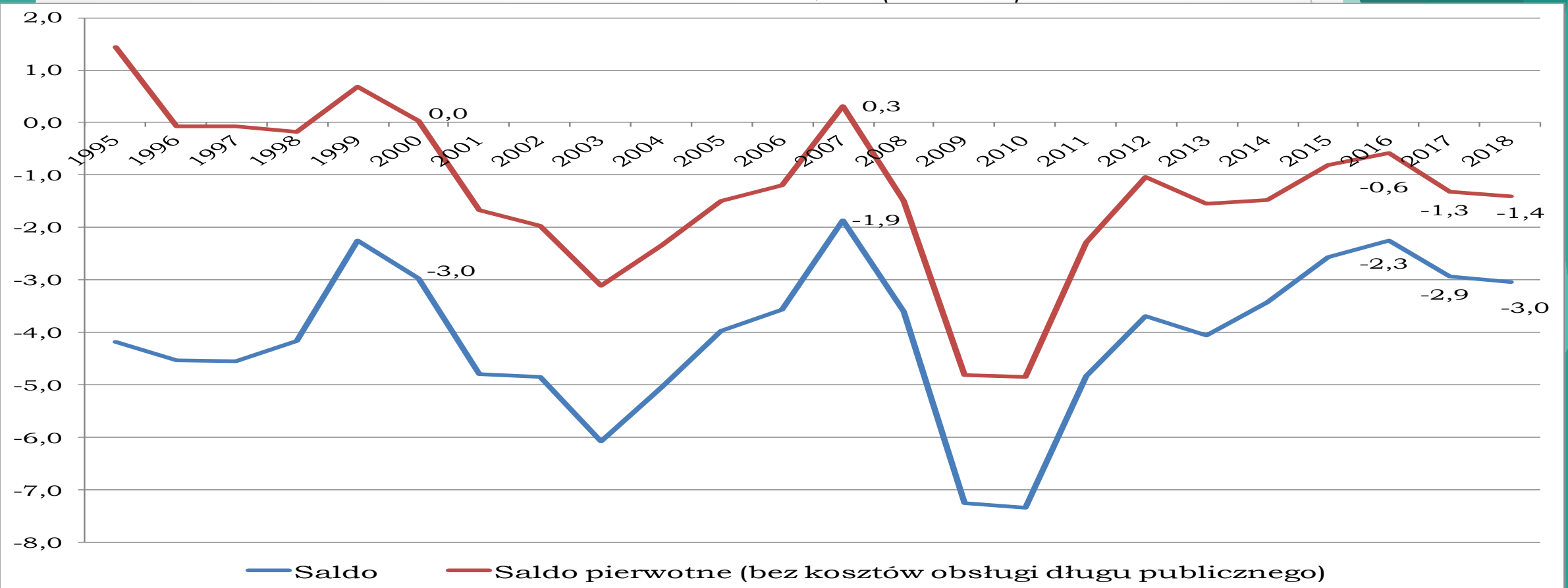
	I-IV 2015	I-IV 2016	I-IV 2017
Wydatki w mld zł	24,9	14,9	10,0
w % PKB	4,98	2,48	1,70
Plan w mld zł	81,3	71,6	69,8
Wykonanie	67,7	51,7	?

Negatywny wpływ na popyt finalny, bardzo mocny w 2016, a w 2017 sytuacja nadal się pogarsza.

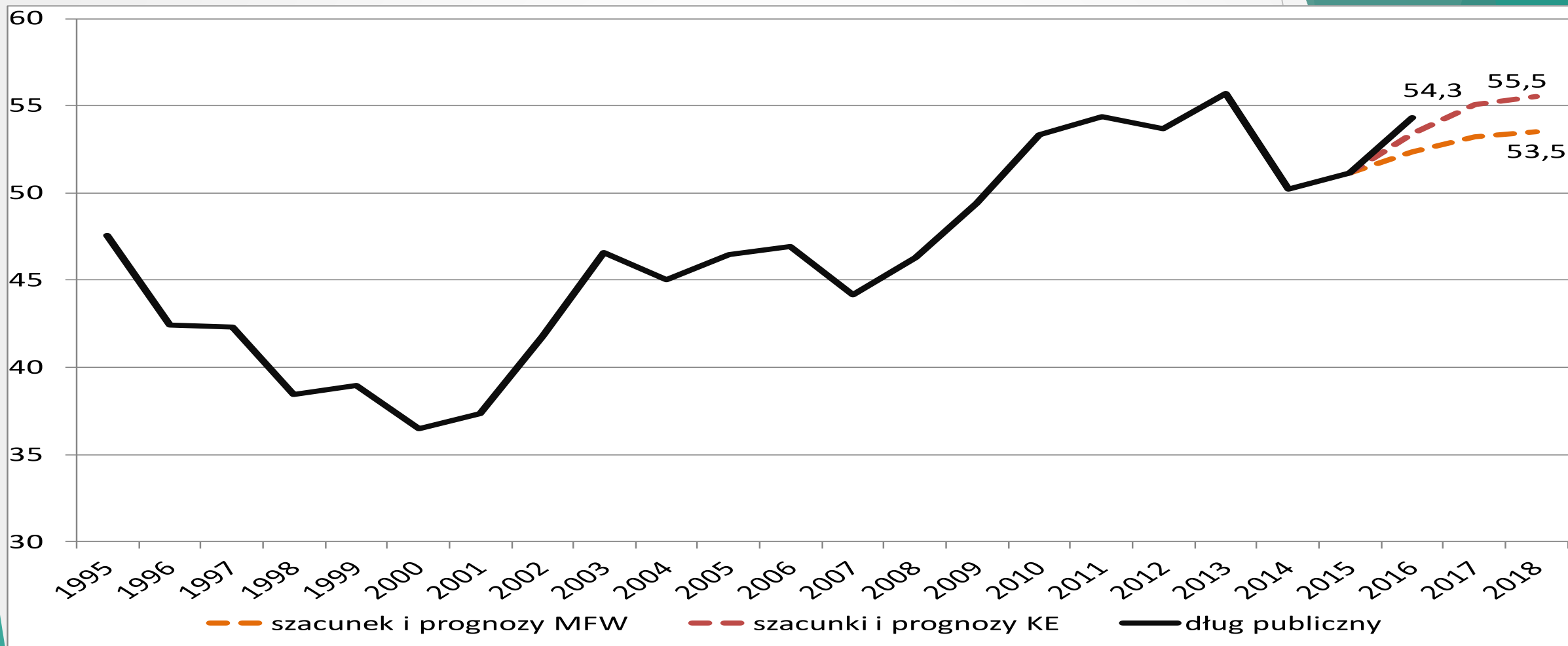
6. Odporność Polski na wstrząsy

Stan finansów publicznych jest gorszy niż przed poprzednimi poważnymi wstrząsami na świecie

Saldo oraz saldo pierwotne (bez kosztów obsługi długu) w finansach publicznych w latach 1995-2018 (w % PKB)

Dług publiczny w Polsce w latach 1995-2017 (w % PKB)

Źródło: AMECO, IMF WEO, MF

Czynniki wpływające na wzrost

Casus VAT-u

Dochody w mld zł	I-IV 2015	I-IV 2016	I-IV 2017
Ogółem	96,1	105,4	116,8
VAT	40,7	42,6	56,8
Pozostałe podatki	45,7	47,7	52,3
Niepodatkowe	9,6	15,1	7,8

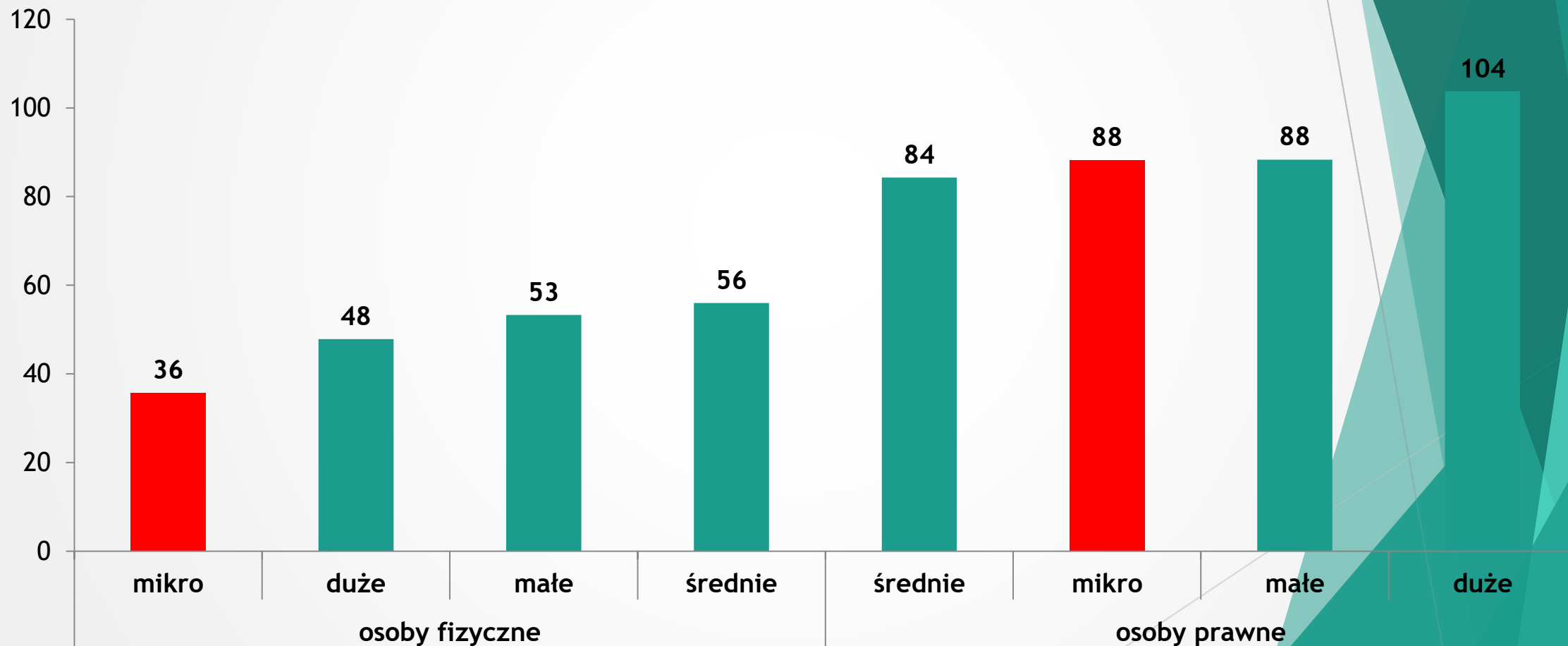
Wyjątkowo wysokie dochody z VAT-u; ok 11 mld zł ponad normę

	IkW'15	IkW'16	IkW'17
VAT/PKB %	6,86	7,03	9,56

Wzrost relacji o ponad 2% - odejmując nadzwyczajny wynik w styczniu - oznacza odpowiednie zmniejszenie dochodów sektora prywatnego. Negatywny wpływ na popyt finalny!

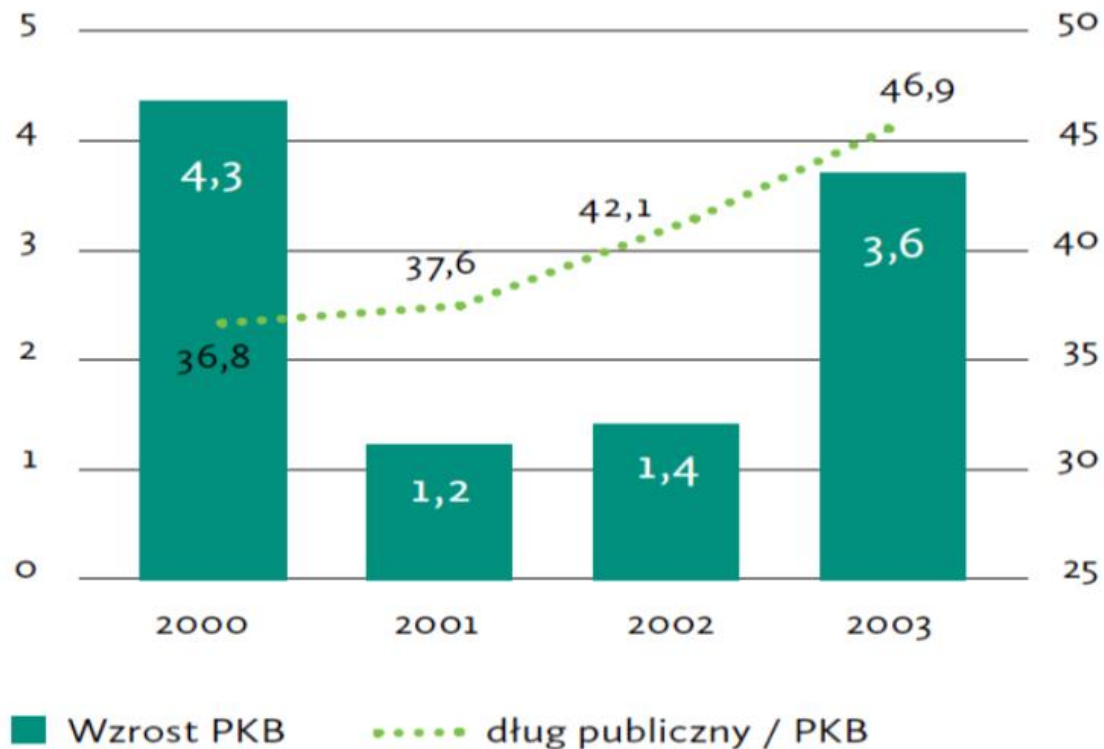
Odblokowanie wzrostu polskich firm zasadniczo poprawi również stan finansów publicznych

Szacunkowe wpływy z podatków (PIT, CIT, VAT) i składek (NFZ, ZUS) na jednego pracującego (w tys. zł)

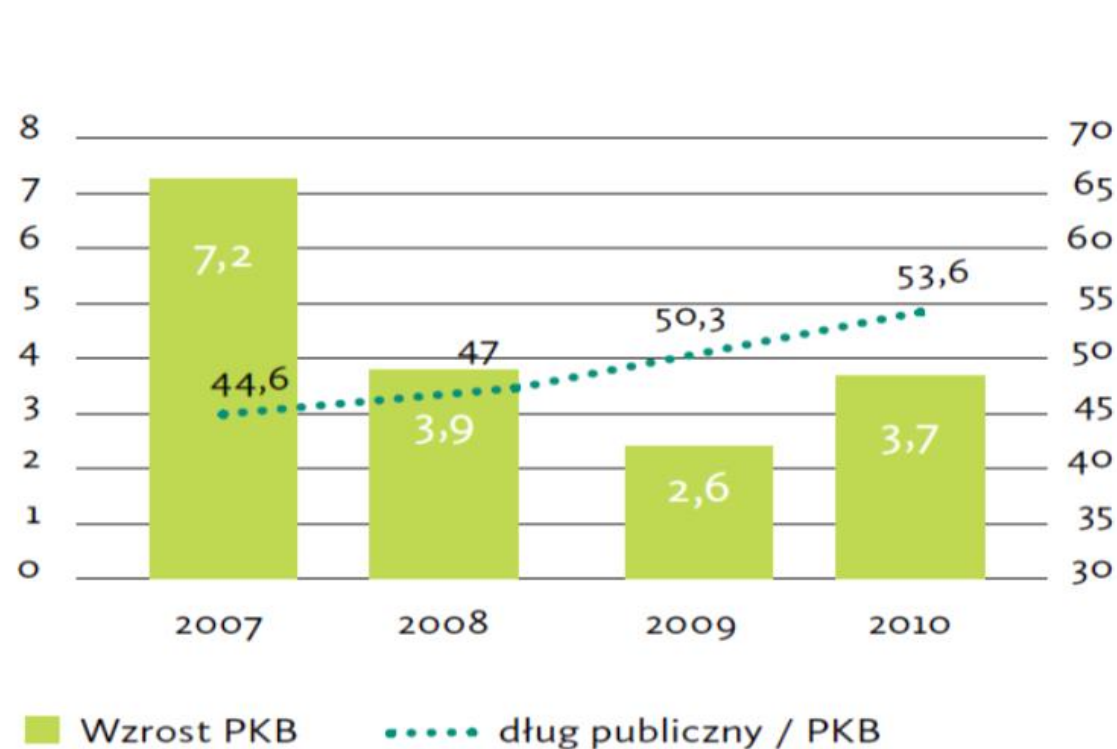

Źródło: FOR na podstawie danych z Komisji Europejskiej i Ministerstwa Finansów

Wzrost PKB i poziom długu publicznego w relacji do PKB w latach 2000-2003

Wzrost PKB i poziom długu publicznego w relacji do PKB w latach 2007-2010

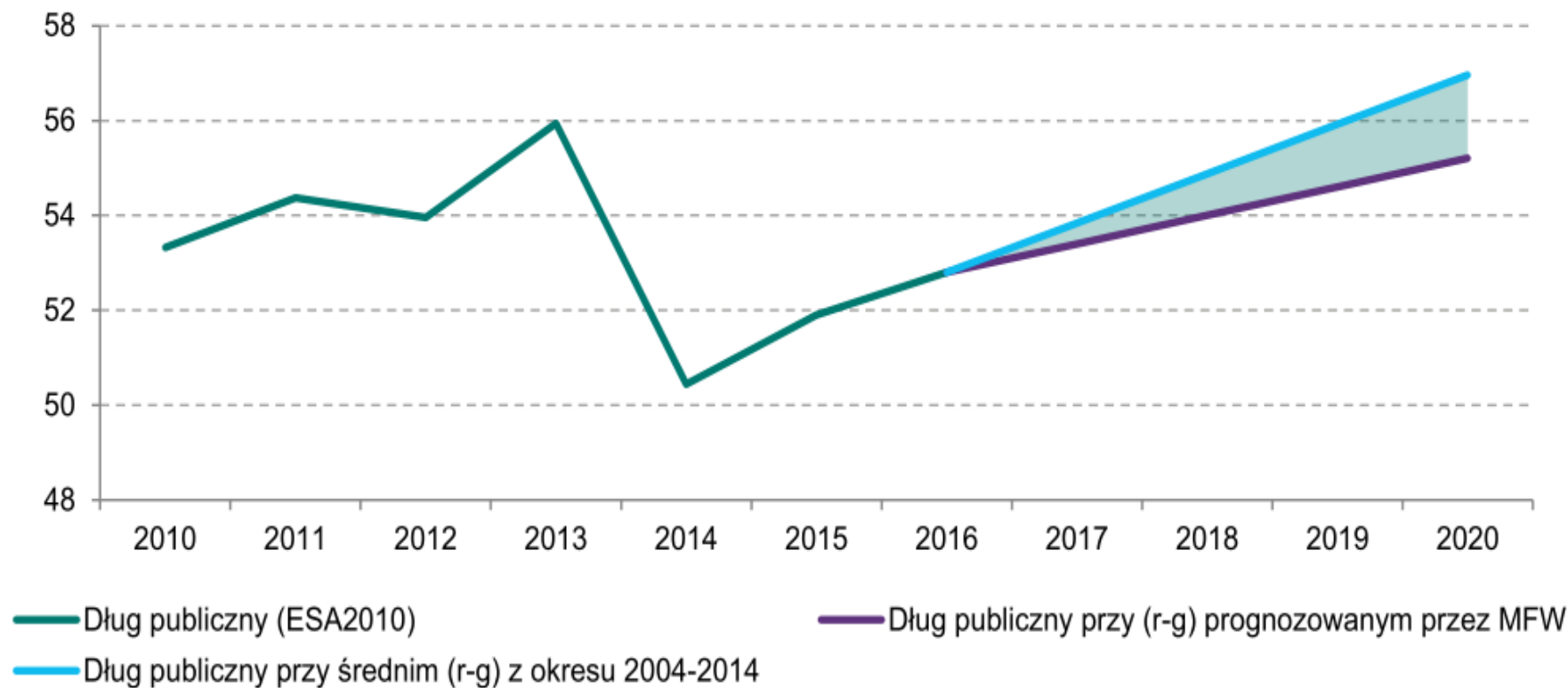
Źródło: Opracowanie własne na podstawie: International Monetary Fund, World Economic Outlook Database [2015].

Wnioski

1. Każde spowolnienie gospodarcze, a są one w gospodarce rynkowej nieuniknione, tak ze względu na czynniki zewnętrzne, jak i wewnętrzne, prowadzi u nas do gwałtownego wzrostu poziomu długu publicznego.
2. Dwa ostatnie spowolnienia wyciągnęły poziom naszego zadłużenia z poziomu niskiego do wysokiego.
3. Po każdym kolejnym spowolnieniu gospodarczym poziom długu pozostaje na nowym znacznie wyższym poziomie i nie udaje się go odczuwalnie obniżyć.
4. Bez naprawy finansów publicznych kolejne spowolnienie gospodarcze doprowadzi do niebezpiecznego poziomu długu publicznego.
5. W następstwie możemy przy niekorzystnym rozwoju sytuacji wpaść w pułapkę zadłużenia. Koszty obsługi długu będą wówczas tak wysokie, że bez gwałtownego obniżenia wydatków publicznych, Polska stanie się niewypłacalna.
6. **Od 1989 r. w polskiej gospodarce nie było ujemnego wzrostu gospodarczego, a mimo to nasz dług publiczny ciągle rośnie**

Ryzyko wzrostu relacji długu publicznego do PKB

Prognoza relacji długu publicznego do PKB przy utrzymaniu deficytu pierwotnego finansów publicznych na poziomie 1,8% PKB

Źródło: KE, MFW, obliczenia własne

Strukturalne słabości polskiej gospodarki (1)

- ▶ Stopniowo wyczerpuje się dotychczasowa formuła rozwoju polskiej gospodarki, oparta na imitacji, wytwarzaniu relatywnie prostych produktów po niskim koszcie;
- ▶ Oszczędności krajowe pozostają na niskim poziomie;
- ▶ Postępuje pogorszenie sytuacji demograficznej i zmniejszenie zasobów pracy;
- ▶ Niska jest efektywność publicznego systemu wsparcia dla innowacji i B+R oraz niski poziom innowacyjności przedsiębiorstw;

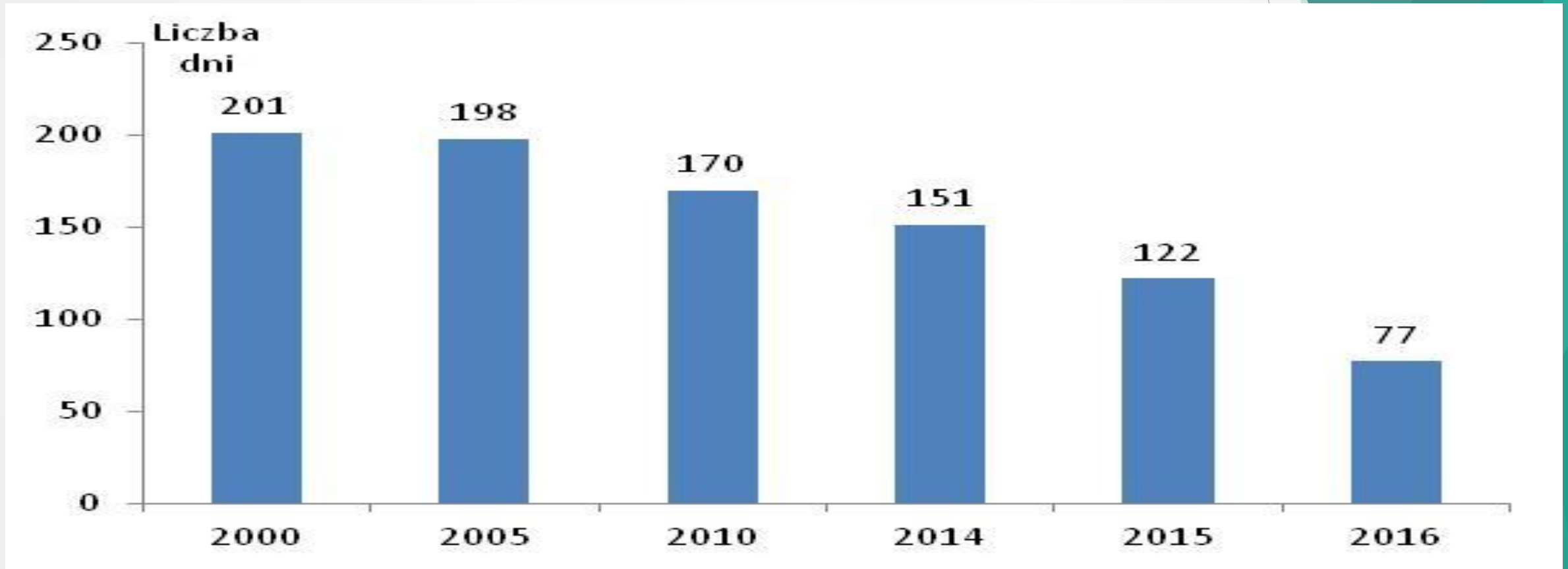
Strukturalne słabości polskiej gospodarki (2)

- ▶ System edukacji wciąż w niewielkim stopniu kształci kadry dla gospodarki opartej na wiedzy i jest mało otwarty na świat;
- ▶ Poziom zużycia majątku trwałego jest wysoki, a wydatki inwestycyjne przedsiębiorstw niskie;
- ▶ Eksport charakteryzuje nadal niski poziom dywersyfikacji geograficznej oraz niski udział produktów high-tech;

Strukturalne słabości polskiej gospodarki (3)

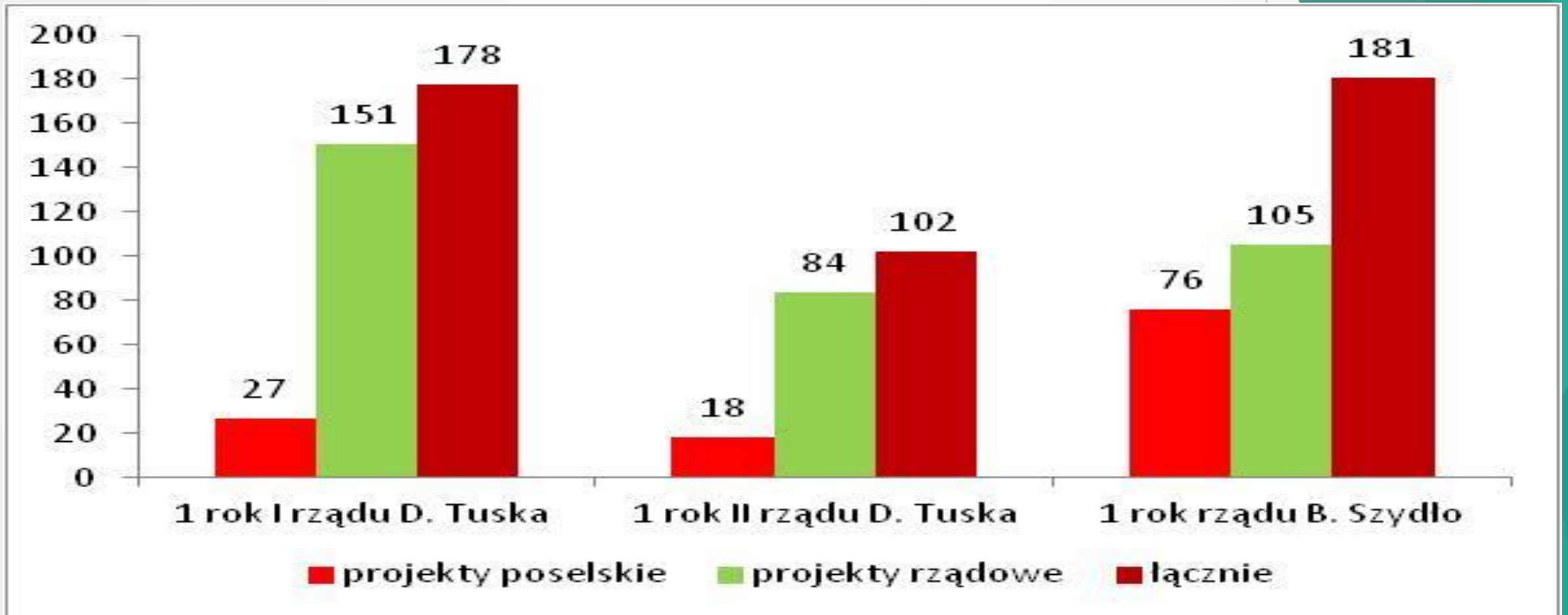
- ▶ Chroniczna niestabilność rozwiązań prawnych, powodująca wysoką niepewność co do wielkości obciążeń fiskalnych i podstawowych składników rachunku kosztów;
- ▶ Niska sprawność i nieprzyjazność administracji publicznej w relacji do podmiotów gospodarczych, co powoduje wzrost ryzyka gospodarczego i kosztów transakcyjnych.

Średnia liczba dni pracy nad ustawą od jej wpłynięcia do Sejmu po podpis Prezydenta

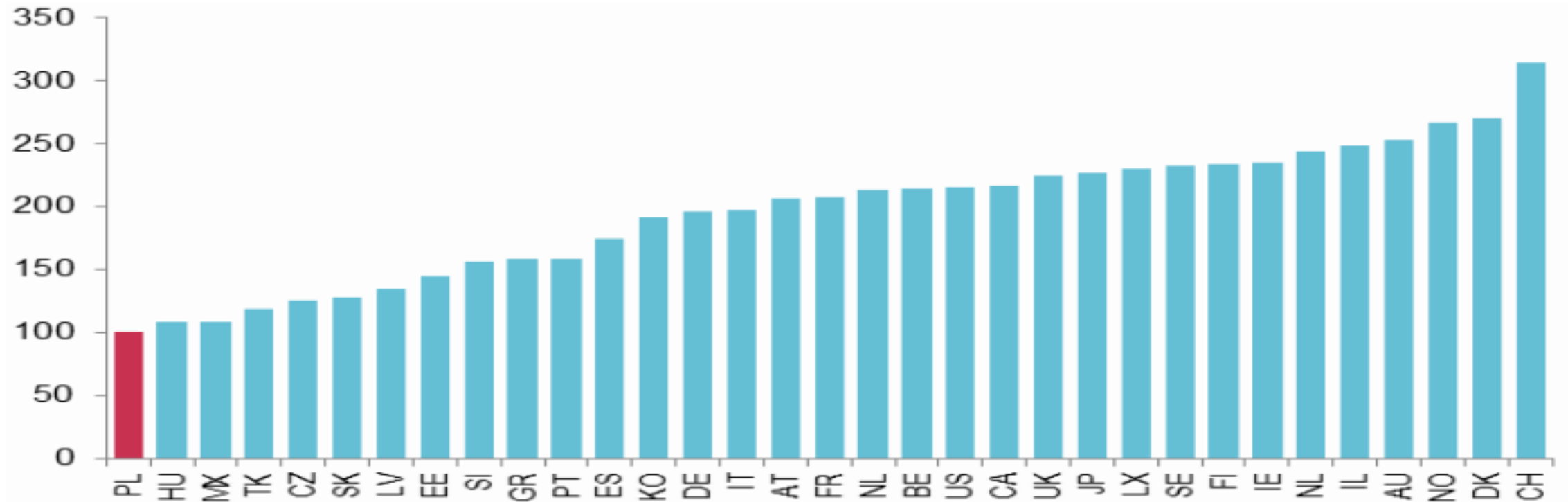
Źródło: Grant Thornton

Liczba ustaw zgłaszanych jako projekty rządowe i poselskie

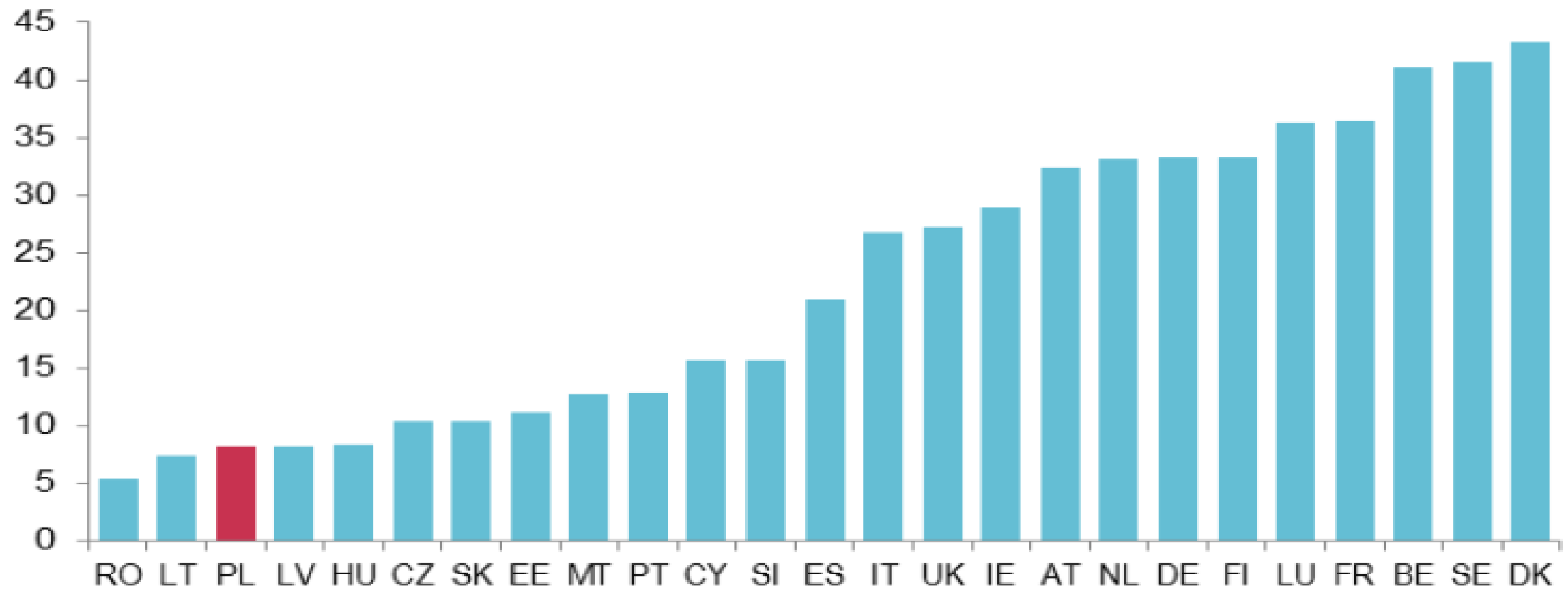

Źródło: Obywatelskie Forum Legislacji

Poziom cen jednakowych koszyków dóbr (Polska=100, lipiec 2016 r.)

Godzinowe koszty pracy w sektorze prywatnym w II kw. 2016 r. (EUR)

Polski eksport na rynkach zagranicznych konkuruje przede wszystkim ceną

Strategia konkurowania na rynkach eksportowych (na podstawie zdezagregowanych wartości jednostkowych w 2014 r.)

	cena	jakość
OGÓLEM	75,3	24,7
Produkty rolnictwa, leśnictwa	78,0	22,0
Produkty górnictwa	89,9	10,1
Produkty przetwórstwa przemysłowego	75,2	24,8
artykuły spożywcze, napoje i wyroby tytoniowe	75,6	24,4
wyroby włókiennicze, skórzane, odzież i obuwie	53,3	46,7
wyroby z drewna, papier i wyroby z papieru	76,3	23,7
chemikalia i produkty chemiczne	79,0	21,0
metale i wyroby metalowe aotowe	70,9	29,1
maszyny i urządzenia elektryczne	67,7	32,3
pozostałe maszyny i urządzenia	74,4	25,6
sprzęt transportowy	79,2	20,8
pozostałe produkty przetwórstwa przemysłowego	95,5	4,5
Pozostałe towary	77,4	22,6

Bariery realizacji „planu Morawieckiego”

1. Słabość wewnątrzrządowej koordynacji.
2. Niskie bezpieczeństwo obrotu gospodarczego oraz niestabilność i niespójność porządku prawnego.
3. Postępująca centralizacja państwa.
4. Nierównowaga finansów publicznych.
5. Brak lub wadliwe instrumentarium polityki strukturalnej.
6. Zanik dialogu społecznego i politycznego.
7. Międzynarodowa izolacja Polski.

Dziękuję za uwagę